

<<La>> nova vivo

[O.O.]; RUS [um 1910]

Signatur: 706544-D

Barcode: +Z13733740X

Zitierlink: <http://data.onb.ac.at/rep/100321A8>

Umfang: Bild 1 - 102

Nutzungsbedingungen

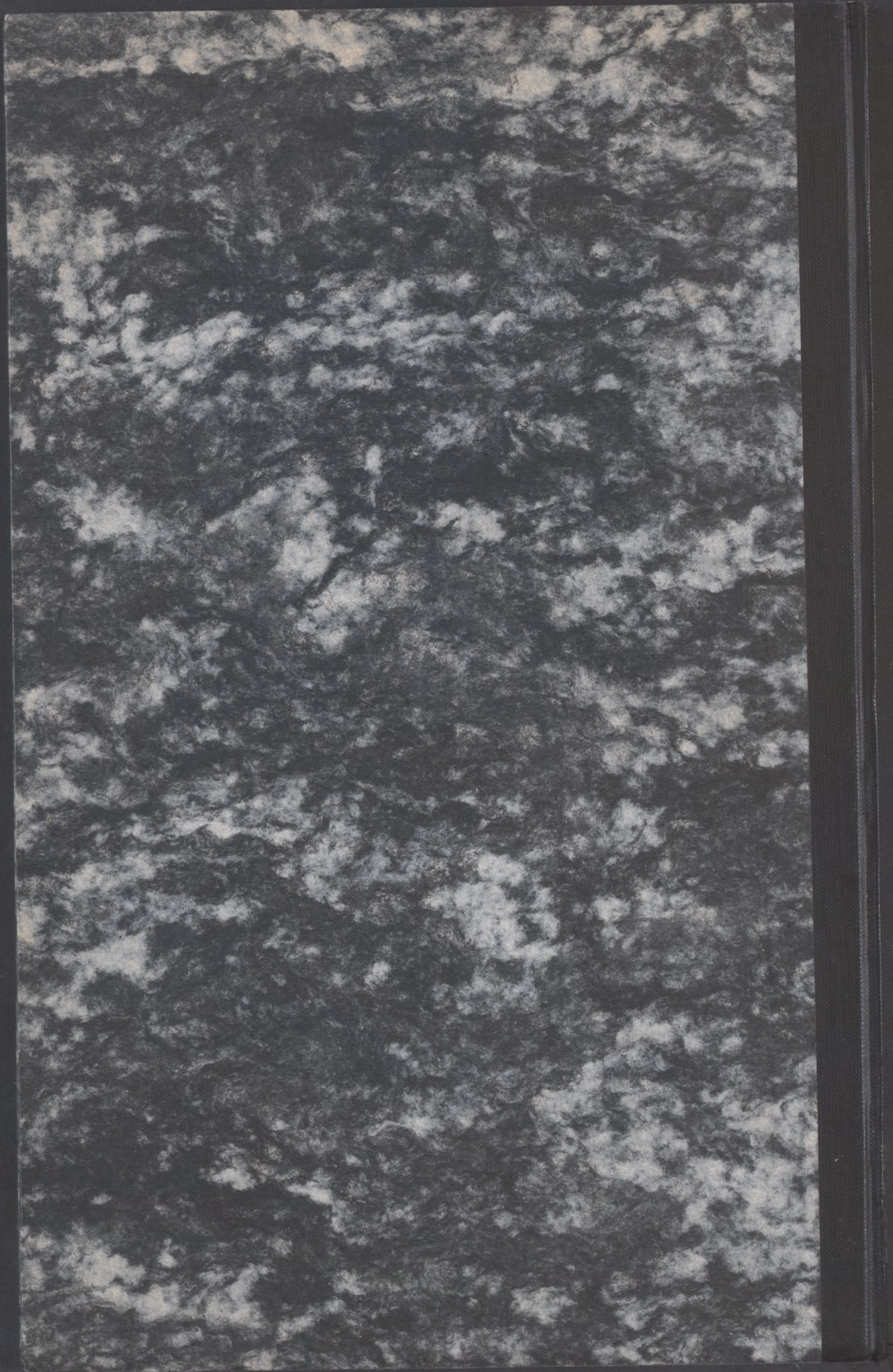
Die Österreichische Nationalbibliothek macht an diesen Inhalten kein eigenes urheberrechtliches Verwertungsrecht geltend. Sie erklärt sich insofern auch mit einer Nachnutzung dieser Inhalte in der abrufbaren Qualität ausdrücklich einverstanden. Dies gilt auch für die Verwendung dieser Inhalte in Online-Foren, Blogs und in Social-Media-Kanälen wie Facebook, Instagram, Pinterest etc.. Unabhängig davon sind allenfalls bestehende Rechte Dritter an den Inhalten vor jeglicher Nachnutzung vom Verwender individuell zu klären.

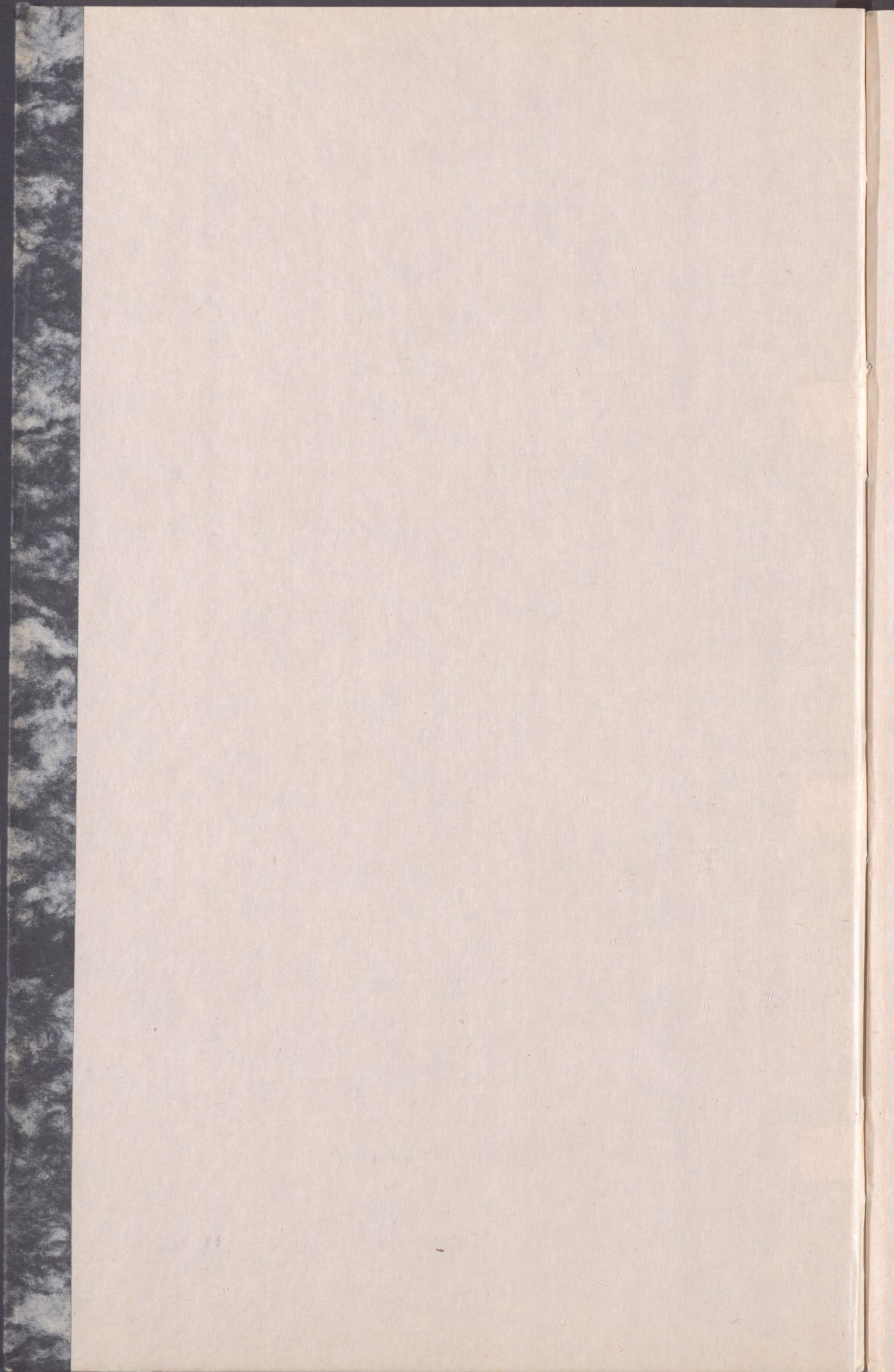
Bei einer Nutzung unserer Inhalte ersuchen wir um die Angabe eines Bildnachweises (Titel, Datierung und weitere verfügbare Beschreibungen) und um eine Quellenangabe (Zitierlink aus [Portal] und der Verweis "[Portal]/Österreichische Nationalbibliothek"). Für Postings auf Facebook oder Instagram ersuchen wir um Verlinkung des entsprechenden Accounts der Österreichischen Nationalbibliothek.

ÖSTERREICHISCHE
NATIONALBIBLIOTHEK

706.544-D

ESP

ÖNB

+Z13733740X

He
m
de
in
ij
re
co
re
re
ka
de
u
ar
fo
m
ec
m
br
a
p
a
ke
ti
se
to
m
ea
m
x)

La nova vivo. ^{x)}

Ĝi estas dediĉata al mia karulino - filino Helenjo.

I.

En malgranda fervoja budo loĝis fervojgardisto Ĵpato. Li estis altreska brunulo kun varioldifektita vizaĝo, kvaŝuĝiba dorso kaj longa mallarĝa kaj maldensa barbo. Granda fornejo „rusa“ okupis preskaŭ trionon de lia malvasta modesta loĝejo, table kiu du benkoj estis tuta ĝia meblaro; malgranda ikono de la Sankta Spirito en la angulo, du signallanternoj - ruĝa kaj verda -, kaj du kunvolvigitaj samkoloraj flagetoj signalaj, pendintaj sur la muro, ĝuste apud la pordo mem, kune kun malnova, tute rustiĝinta, paŝilo estis tuta ĝia ornamo. Du negrandaj fenestroj kun polvorovitaj vitroj rigardis nealtan sablan suŝutadon, laŭlonge de kiu kuŝis paroda senfinaj zonoj, kurintaj dekstren kaj maldekstren, ricon da telegrafaj metalŝadenoj, kiuj tage kaj nokte, somere kaj vintre, enuige kiu malgaje kantis sian senfinan kaj nekomprenetlan kanton, kaj grandan, densan arbaron, kiu etendiĝis je multaj verstoj je ambaŭ flankoj de la fervojo. La arbaro estis ~~multaj~~ riĉa je soraĝaj bestoj kaj diversa ĉasaĵo, somere ĝi abundis je fungoj kaj beroj. Sed neniu ĉasis je la bestoj, neniu kolektis la fruktojn de la arbarego, ĉar la plej proksima vilaĝo kuŝis je dekdu verstoj post ĝi kaj Ĵpato mem ne havis familion kaj ŝatis pasigi liberan tempon senokupe. Dum aŭtunaj mallumaj noktoj malsataj luparoj vagis sentime ĉirkaŭ la budo, serĉante nutraĵon kaj tiam ilin ne povis timigi eĉ preterkurantaj vagonaroj.

Ĉiutage en fiksitaj horoj la budon preterkuris kvar pasaĝeraj vagonaroj, du dekstren kaj du maldekstren, per kiuj Ĵpato mezuris tempon kaj kiuj por li anstataŭis horloĝon, kaj sen nombraj ŝarĝvagonaroj.

Antaŭ alproksimiĝo de ĉiu pasaĝera vagonaro Ĵpato devis eliradi el sia budo kaj, starante antaŭ ĝi, per la verda flageto tage kaj per la verda lanterno nokte, signali al maŝinistoj, ke ĉiu parto de la vojo, kiu li observis kaj gardis, estas sendanĝera. Nur por unu momento en tiaj okazoj antaŭ Ĵpato aperadis kaj malaperadis okazaj kaj ne priirigardeblaj vizaĝoj de maŝinistoj kaj pasaĝeroj, rigardintaj tra vagonfenestroj, kaj tuj post tio li ree restadis sola. Sed, krom tiuj ĉi okaze-vidataj homoj, Ĵpato ĉiutage dum penega esplorado de la zonoj, renkontadis sensanĝe du siajn kolegojn - najbarojn, kiuj loĝis en tiaj samaj budoj, kia estis lia, je unu versto dekstre kaj maldekstre; ofte malrapide preterveturis la budon, kaj iafaje haltis kontraŭ ĝi, malgranda manĉmovata vagoneto de remontistoj kaj vojĉefoj, iafaje haltis apud la budo piedirintoj malriĉaj, ne havintaj monon por veturi en vagonaro, iafaje iu el ili eĉ pasigis nokton kun Ĵpato kaj unufoje ĉiunokte li piediris al la plej proksima stacio, kuŝinta de li je ok

x) Premiita de XIII Internaciaj Floraj Ludoj. (1927) En Hispanujo. (La unua premio).

verstoĵoj, por ricevi sian salajron kaj aĉeti nutraĵon. Cetere, dum lastaj jaroj, post kiam unu migrinta nekonatulo, al kiu li donis rifuĝejon por unu plura aŭtuna nokto, ŝtelis de li kvinrublan papermonon, kuŝintan apud la ikono, kaj paron da feltŝuoj, Ĵpato jam plu al neniu permesis transpaŝi sojlon de sia budo kaj, se iu petegis lin pri la rifuĝejo persiste, sulkinte la brovojn superŝutis tian kuraĝulon per insultaĵoj kaj minacis per la papilo.

Tiu kolego de Ĵpato, kiu loĝis maldekstre de li, — pli proksime al la stacio, Filip Vasiliĉ, estis belaspekta kaj ankoraŭ forta maljunulo. Tutan sian vivon li pasigis en ofico de fervojgardisto, ŝatis ĝin kaj neniam volis ŝanĝi ĝin je ia alia, pli bone pagata, kvankam lia estraro, inde taksinta lian fervoron kaj akuratecon, kelkfoje proponis al li oficlokojn ĉe la stacio mem, kio allogis multajn gardistojn, kiuj deris pasigadi sian vivon malproksime de loĝlokoj, meze de la arbarego. Ĉiuj estimis kaj ŝatis la maljunulon, kiu estis severa, sed bonanima kaj helpema laboristo kaj familĉefo. Li estis homo multeleginta, pia, li ne trinkis brandon kaj fumis tabakon, nek iam ellasis el la buŝo vantan aŭ insultan vorton. Kiam li estis en bona humoro, kion ajn li laborus, li nepre duonvoĉe kantis ian religian himnon, se lia humoro ne estis konforma al tio, li ion parolis mallaŭte, sin turnante al neniu, kaj, kvazaŭ riproĉe, balancis per sia griza kapo. Lia edzino ankaŭ estis bonanima, modesta kaj laborema maljunulino, kiu preterlasis nenium piedirintojn ne provizinte je io necesa: iun ŝi nutris, iun trinkigis per lakto, iun provizis je piedĉifonoj. La maljunuloj jam delonge vivis solaj, kvankam ofte dum somero gastis ĉe ili genepoj. Du filoj de ili — antaŭ longe edzigitaj — estis en ĉio similaj al la gepatroj kaj havis bonajn oficlokojn sur la sama fervojo kaj ilia sola filino, ofte vizitinta ilin, ĝuis feliĉan kaj riĉan vivon, estante edzino de komercisto, kiu posedis restoracion apud la stacio mem.

Filip Vasiliĉ havis grandan mastroĵon, kiam havis neniu el fervojgardistoj kaj kiun envidis ĉiu el ili. Fervojestraro donis al li senpage ne grandan parcelon apud lia budo, kie li aranĝis legomĝardenon kaj abelujojn, en la stalo post la budo neniam staris malpli ol tri aŭ kvar bovinoj, antaŭ la fenestroj mem de la budo estis aranĝita senartifika, tamen bela florbedo, kiu agrable rigardis meze de la unutona, dezerta fervojo.

La alia kolego de Ĵpato Sidor Petrov, aŭ Sidor Kiŝkà (intesto), kiel kutime oni moknomis lin pro lia maldikeco, estis neordinare maldika, altkreska malsanema viro de mezaj jaroj. Preterste de sia malsano — li ĉiam tuis konvulsie — li preferis resti senokupa kaj ĉiam oni povis vidi lin sidanta ie en ombro de la arbarrando sur deklivo de sabla fervoj surŝutaĵo sen laboro kun cigaredo en la dentoj, aŭ kuŝanta ebria, se li havis okaze brandon. Li opiniis sia devo nur ĉiutage fari promenon laŭlonge de la vojo por supraĵe esplori la relojn, ĉion alian plenumis lia edzino kaj infanoj. Kiŝkà havis malbonan, atakaĉeman karakteron kaj, kiam li estis ebria, senindulge batis la edzinon kaj infanojn sen ia kaŭzo. La familio de Kiŝkà estis granda, sed

ci
ka
ka
on
pr
m
lo
da
au
m
zu
pr
le
pl
ea
ku
us
ita
su
li
pe
se
ri
jo
zo
es
De
ri
m
—
ru

ĉiuj infanoj, keom la plej maljuna filo - dekjara Fedĉjo - malforta kaj timema, tamen bona kaj rigla knabo, estis ankoraŭ malgrandaj. En la budo de Kiškà estis ĉiam malpure kaj malriĉe.

Ĵpato en profundaĵo de sia animo estimis Filip'on Yasiliĉ kaj sentis moralan superecon de li, kvankam ĉiam eritis daŭran kunestadon kun li. La maljunulo ofte aludis al li lian sencelan reĝetadon, esprimis miron, kiel li povas kontentiĝi je sia soleca kaj senokupa vivo fraŭla kaj neunufoje riproĉis lin je trouzado de abomenindaj insultaĵoj, kiujn Ĵpato uzis ĉiam en sia parolo, tute ne rimarkante tion kaj kvazaŭ opiniante tion neceso kaj neanstataŭebla klarigaĵo, sen kio lia parolo perdus sian ĝustecon kaj precizecon, - unuvorte, la insultaĵoj ludis por li la saman rolon, kiun ludas artikolo en kelkaj lingvoj. Ofte, kuŝante dum longaj senokupaj horoj sur la varma fornego kaj aŭskultante malgajsonan zumadon trudeman de la apudvoja telegrafo, Ĵpato rememoris la maljunulon, konsciis pravecon de liaj riproĉoj, kaj dum tiaj minutoj ŝajnis al li, ke la telegraf-zumado vokas lin al ia nova, pli bona vivo. Kaj stranga afero: kvankam li mem ne povis klare prezenti al si, kia devis esti tiu ĉi nova vivo, tamen li kun kelka bedaŭro sentis, ke iam, eble, post nelonge li devos tute aliĝi la nunan. Li neniam revis edziĝi, opiniis edziĝintojn plej malfeliĉaj homoj en la mondo kaj je nenia trezoro ŝanĝus sian fraŭlan vivon je tiu de edziĝinto. Ankaŭ li ne povis elekti alian oficon, ĉar li ne estis kapabla al ia metio aŭ al terkulturado. Do, kia povus esti la nova vivo? Kio povus devigi lin ŝanĝi la nunan vivon, kio povus enporti en ĝin novarangon? Sed tiuj ĉi kaj aliaj similaj demandoj ĉiam restis nesolvitaj de Ĵpato, kiu dum tiaj minutoj longe turniĝis sur sia malmola kuŝejo de unu flanko sur la alian, gratis sian rilan kapon kaj laŭte sopiris, antaŭe ol forta dormo sukcesis forpelii la trudemajn kaj nesolveblajn malgajajn pensojn.

Kiškà'on - la alian kolegon - Ĵpato opiniis sia amiko kaj tio ĉi estis ne pro ia merito aŭ supereco de tiu, kontraŭe, en sia animo li malestimis tiun ĉi maldiligentulon, diboĉemulon, sed li estis sola homo, kun kiu Ĵpato povis ĉabli sincere pri io ajn, ne timante ian mokon, aŭ riproĉon. Krom tio Kiškà ĉiam volonte sendis sian filon - Fedĉjon por anstataŭi Ĵpaton en deĵorado ĉe lia budo, kiam li devis foriri al la stacio por ricevi salajron, aŭ ien aliloken je siaj aferoj. Ofte, trovinte Brandon, la amikoj drinkis ĝin kune kaj en rigla ĉabilado mallaŭdis siajn estrojn kaj mokis je pieco kaj graveco de Filip Yasiliĉ, kion ili neniam kuraĝis dum lia ĉeesto. Dum tiaj minutoj Ĵpato nepre aludis al la amiko pri sia maltrankvila atendado de io nova en la vivo kaj Kiškà ĉiam senŝanĝe, klaŭskultinte lian jam delonge konatan al li rakonton, responde malaprobe - ne skuis sian kapon, kraĉis kaj, tra sia kutima konvulsia tusado, parolis:

— Mi aŭdis, mi aŭdis tion ĉi, najbaro... Kio ankoraŭ mankas al vi?... Ho, mi scias tiun ĉi rian novan vivon!.. Jen, vi mortacoŝ, tiam... Antaŭe mi mortacoŝ, poste - ankaŭ vi!..

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

ter
ne
ber
ma
er
ma
ar
lu
na
ro
ta
ka
la
ria
ale
ta
ki
ju
me
ke
on
il
-
sil
ci
il
m
er

II.

Estis mezo de Marto. Kvankam en la aero jam estis sentata proksima veno de printempo, kvankam tage la suno staris pli supre sur la ĉielo, tamen noktoj ankoraŭ estis frostaj kaj neĝo diktavole kuŝis en la arbaro, kiel antaŭe. Nur la budo kaj la fervoja surŝutaĵo, antaŭ longe liberigintaj de neĝo, nun gaje nigriĝis meze de la blanka mortkovrilo de la ankoraŭ dorminta naturo. Ĵpato, ellitiginta pli frue ol ordinare kaj jam havinta tempon por hejti la fornegon kaj malmangi, delonge jam sidiis sur benko antaŭ la budo, atendente baldaŭ-preterkurontan pasaĝervagonaron. Estis tre frua kaj frosta mateno kaj tombeja silento regis ĉirkaŭe. Nur sopirĝemis malgaje la telegrafo kaj mallaŭte-obtuzo tra la reloj kuris bruo de la ankoraŭ nevidebla vagonaro. Sed Ĵpato aŭdis nek tion, nek la alian. Lia vizaĝo estis pensoplene-gaja, nekutima rideto ludis sur ĝi kaj senmova rigardo estis fiksita malproksimen, renkonten al la atendata vagonaro. La bruo de la reloj ĉiam fariĝis pli kaj pli aŭdebla, jen ekbrilis malproksime ruĝaj fajroj de lokomotivo, jen jam estas vidataj en densaj buloj de nigra fumo helaj fajreroj, estingiĝantaj dum sia flugado, jen ekstremis la tero.

Ĵpato saltleviĝis de la benko, rektiĝis, etendis antaŭen la dekstran manon kun signalflageto kaj krazaŭ rigidigis en tiu ĉi senmova pozo. La vagonaro, kiel freneza, jam delonge preterkuris la budon kaj Ĵpaton, sed li longe ankoraŭ senmove ^{staris} sur la loko kun la mano etendita kaj gaje ridetis je io. Poste li sidiĝis kaj, malpacience sulkante la frunton, ekrigardis dekstren, krazaŭ atendente iun.

Antaŭtage Ĵpato, kutime esplorante la revojon, renkontiĝis kun Filip Vasilic, kiu estis okupita je la sama laboro. La najbaroj afable interŝanĝis salutojn kaj sidiĝis ripozi sur kruta dekliro, kiu ĝuste limtuŝis konfeditajn al ili partojn de la fervojo. Ili ambaŭ estis en bona humoro. La maljunulo kiel ĉiam estis neparolema, tamen li bonanime ridetis, aŭskultante Ĵpaton, kiu, kutime spicante sian parolon per alomenaj insultvortoj, arde priparolis urĝan necesecon ŝanĝi kelkajn reltrabojn proksime de la loko, mallaŭdis indiferecon de estroj, kiuj ĝis nun ne ordonis ankoraŭ alveturigi novajn trabojn kaj tuŝis aliajn demandojn, kiuj senpere koncerne ilian oficon.

— Sinjoroj inĝenieroj estas homoj instruitaj, — gravtone, tamen mole, komencis Filip Vasilic post longa paŭzo, ĝena por ili ambaŭ, sekvinta longan babiladon de Ĵpato. — Ili sciis ĉion ne malpli bone, ol ni... Jes!... La traboj nur iom eniĝis en la sablon, ni iam kune levetu ilin iom kaj metu sub ilin ŝtonetojn, jes...

La maljunulo subite silentiĝis, ekspiris plenbruste, ordigis sur la kapo ĉapon kaj, transmitante el la dekstra mano pezan martelon, kiun li tenis en ĝi, en la maldekstran, kun evidenta intenco etendi ĝin adiaŭe al la kolego, jam ekkantis mallaŭte ian himnon. Ĵpato

tuj komprenis la intencon de la maljunulo kaj ankaŭ jam sin preparis por levigi, kiam sur la fingroj de la maldekstra mano de la kunulo li subite ekvidis mallarĝajn blankajn bandag-ojn, kiujn li ne rimarkis antaŭe. Tio ĉi ekinteresis Ĵpaton kaj li, kun plata rideto sur la lipoj, ekskuis per la kapo kaj diris, montrante per la rigardo la bandag-ojn:

— Kaj vi, Filip Vasilic, reformanĝu vin rano, rideble, ĉiam laboras ion hejme? Ĉu vi konstruas novajn abelujojn?... Jen la mano estas difektita...

— Mi konstruas... — respondis la maljunulo, ne tuj interrompante la himnon. — Sed ne abelujon mi konstruas, mia amiko, mi havas ilin sufiĉe, sed sturnodometojn...

— Ĉu sturnodometojn?... — ekvidis surprizita Ĵpato kaj aldonis al la vortoj pli abomenan insultaĵon.

La maljunulo por unu momento sulkis la frunton pro la insultaĵo, kvazaŭ pro ia malbonodoro eksentita, sed baldaŭ ree tra lia sulkoplena vizaĝo disverŝiĝis milda, infana rideto.

— Jes, sturnodometojn!... Sed mi jam farigis maljuna, mia kara, la okuloj nun ne vidas tiel bone, kiel antaŭe, nu, mi difektis la manon, — li diris, supren levante la bandagitajn manon kaj rigardante ĝin. — Ĝi baldaŭ resaniĝos, tio ĉi ne estas grava! — kaj post nelonga paŭzo li daŭrigis ĉiam kun kreskanta entuziasmo: — Baldaŭ ja venos printempo, alflugos el-post maro niaj plumharaj gastoj... nu, ili loĝu ankaŭ apud mia budo. Mi delonge zavis konstrui tutan vilaĝon por sturnoj, sed ĉiam mankis lignotabuloj konvenaj... Antaŭ du tagoj mi alportis de la stacio tutan amason da malnovaj kestoj kaj jam aranĝis pli ol dudek sturnodometojn. Jen ĝojos sturnoj!... Min ofte vizitas la genepoj, ke ili ankaŭ gaju, observante la birdojn!... Ankaŭ mi kun la edzino ifoje rigardos tra fenestroj ilian klopodadon senlacaan... zorgojn pri koritaro... kaj nevole ni rememoros nian junecon, nian pasintaĵon, kiam en la budo ni havis ankaŭ malgrandajn idetojn... Nu, rigardante la birdojn, ni iom forgesos nian nunan izolecon, nian nunan maljunecon... — finis la maljunulo.

— Jes!... — diris Ĵpato kaj daŭra malfacila ekspiro elflugis el lia brusto.

— La vivo estas mallonga kaj ni eĉ ne rimarkos, kiel ĝi venos al sia fino... Kaj estos tre maldolĉe, tre malgaje konscii mortante, se ni dum la vivo faris nenion... nek al ni mem, nek al aliaj... se dum la vivo ni estis nur kvazaŭ parazitaj, nur „fumajis la ĉielon“, kiel oni parolas en popola proverbo...

„Nu, la maljunulo ree aludas mian vivon“, — ekspensis Ĵpato, rimarkinte la subitan retiriĝon de la parolo de la komenca temo. — „Kial li senĉese maltranxviligas min per similaj aludoj? Antaŭ nelonge li komparis min kun ŝtupo, putranta en arbaro, hodiaŭ...“ Kaj Ĵpato jam intencis protesti, per unu fojo pudentigi la maljunulon, ke li plu ne kuraĝu mokaludi lin, sed Filip Vasilic kun neordinara vigleco levigis, amike etendis al li la manon kaj ekrigardis lin tiel

afable, tiel bone, ke tiu ĉi rigardo tuj tuŝetis la koron mem. Kaj maldelikataj, ofendaj vortoj, kiuj jam estis pretaj forflugi de la lango de Ĵpato, tute ne atendite restis ne diritaj.

— Nu, adiaŭ, karulo!.. — diris la maljunulo, — Mi babilis kun vi pli longe, ol decis. Mia budo estas malproksime kaj la piedoj estas maljunaj... Nu, adiaŭ, estu sana!..

— Estu sana ankaŭ vi!.. — nevole, kun granda konfuzo respondis Ĵpato, premante lian manon.

— Pardonu, eble, mi, pro mia malsaĝeco, diris ion ofendan... — daŭrigis Filip Vasilic, retenante la fortan, vejnecan manon de Ĵpato en sia malmola, kalcoplena mano. — Ĉu vi iros morgaŭ la stacion por ricevi salajron? Ne preteriru mian budon, mia edzino regalos vin per teo kun mielo... Adiaŭ!..

Kaj la maljunulo, ekkantinte himnon, ekpaŝis rapide laŭlonge de la zelvojo nek levante la kapon mallevitan, nek returnante ĝin al Ĵpato, kiu longe staris senmove sur la loko kaj ne deturnis de li sian pensoplenan rigardon.

— Tamen li estas bona maljunulo... verema... kaj ridinda!.. — laŭte parolis Ĵpato al si mem, grandpaŝe revenante hejmen. — Li konstruas sturnodometojn... kiel infano... strangulo!.. Tutan vilaĝon por sturnoj li volas aranĝi!.. Jen, oni ridos, jen oni...

Kaj nevole, subite aperis en imago de Ĵpato la bela budo de Filip Vasilic, simila nek al tiu de Ĵpato, nek de Kiŝka. En la malgranda ĝardeneto floras floretoj, abeloj zumas ĉirkaŭ siaj diverskoloraj dometoj, ludas infanoj — la genepoj de la maljunulo kaj ĉie, kien ajn ekrigardus Ĵpato, alte staras sur stangoj novaj belaj sturnodometoj. Kaj kortuŝigis nevole Ĵpato, ĵus li prezentis al si tiun ĉi bildon, kaj longe li amadiniris ĝin, kvazaŭ ĝi estis antaŭ liaj okuloj.

— Bone!.. Kian bonan ideon havas la maljunulo, ke diablo lin... Sed kial ia simila ideo neniam venis en mian kapon?.. — li daŭrigis, ĉiam laŭte parolante. — Mi loĝas sola... mi ĝuste kuŝas, kiel ŝtupo putranta, kiel trafe diris la maljunulo!.. kaj estas neniam utilo al iu de mi, mi nur „fumaĵas la ĉielon“, jes, vere, „mi fumaĵas ĝin“... kaj poste mi mortas... Kaj neniu priploros min, neniu bedaŭros... neniu rememoros min per bona vorto...

Kaj doloriga, tranĉanta malĝojo, antaŭe tute nekonata al li, sento de soleco, forlasiteco subite atakis lin kaj spasme kuntiris lian gorĝon kaj, neniam plorinta dum la vivo, Ĵpato ekploris.

Preskaŭ la tutan nokton, turniĝante de unu flanko sur la alian, Ĵpato ne povis ekdormi. Je tedemaj sonoj de la metalpadoj li ĉiam pensis pri la maljunulo — najbaro kaj zelis pri nova vivo, kiun li decidis komenci tuj de la tagiĝo mem. Sed, kiel antaŭe, li ne povis klare prezenti ĝin al si, ne povis diri, je kio ĝi diferencos de la ĝisnuna, tamen ĉiam neklare ridiĝis antaŭ li sturnodometoj, sturnoj.

— Morgaŭ mi nepre aĉetos najletojn, petos de Martin-komercisto malnovajn kestojn kaj... kaj ankoraŭ mi serĉos ie apud la stacio ian hundaĉon... Kiam mi mortas, almenaŭ ĝi ĝem-
bojos pri mi... — laŭte diris al si Ĵpato, ekspirante kun plifaciligō, kaj dolĉe ekdormetis je bru-
ado de ia preteririnta ŝarĝvagonaro. — Mi morgaŭ...

III.

Post duonhoro de malpacienca atendado Ĵpato, fine, ekvidis malproksime du homajn figurojn, kiuj rapideme paŝis al li laŭlonge de la surŝutaĵo, ili estis Kiŝkà kun la filo. Laŭmezure de ilia alproksimiĝado malpacienco de Ĵpato kreskis, ĉiam ŝajnis al li, ke lia amiko — pro sia maldiligenteco — iras tro malrapide, ke ili venos al la stacio tro malfrue kaj li ne havos sufiĉan tempon por plenumi ĉion ekprojektitan antaŭtage. Formetinte de la kapo ĉapon, Ĵpato longe svingis per ĝi en la aero kaj kriis kun laŭtaj insultaĵoj, instigante per tio la piedirintojn, ke ili iru pli rapide.

— Kia malpacienca ri estas hodiaŭ... — diris Kiŝkà, fine, alproksimiĝinte al Ĵpato kaj etend-
ante al li sian manon. Li longe konvulsie tuis, de lia frunto fluis gutoj de ŝvito. — Mi kuris, kiel hundo, kiel rapidvagonaro... mi ankoraŭ soifas ekdrinki brandon en la restoracio apud-
stacia, eble, ne malpli, ol vi... Nu, bonan matenon!..

La amikoj interŝanĝis kutiman sekam manpremon. Dum Kiŝkà faris cigaredon el ĉifita peco de gazetpapero, Ĵpato jam donis necesajn instrukciojn al Fedĉjo kaj provizis lin por la tago je mo-
desta nutraĵo.

— Mi iru, ni fumos dum la vojo, — rapidigis Ĵpato la amikon, puŝante lin je la mano.

— Kien, memafere, vi tiel rapidas? Estas ja frua horo ankoraŭ... Ni longe estos derigitaj atendi salajroriceron en la stacidomo, ja la kontoristoj dormas longe... — koleris Kiŝkà, mir-
ante je la nekomprenebla malpacienco de Ĵpato. — Atendu unu sekundon, mi nur ekfumos.

Sed Ĵpato ne aŭskultis, nek plu atendis Kiŝkà-on, li tuj ekiris grandpaŝe alla celo. Kiŝka kuratingis lin, insultis, admonis, ke Ĵpato iru pli malrapide, ke senĉesa tusado malhelpas al lia rapida irado. Sed nun la ĉesto de Kiŝkà ĝenis Ĵpaton, distris liajn pensojn kaj malhelp-
is al lia rerado. Neniam atentante la admonojn, petojn kaj insultaĵojn de la kunulo, li paŝis ĉi-
am pli rapide. Komence Kiŝka penis nepostresti de Ĵpato, li spasma spirante, tuse tante, salt-
kuris post la amiko, sed tio ĉi baldaŭ tedis al li kaj, iom post iom postestante, fine, li malrapid-
igis sian paŝadon.

Survoje Ĵpato eniris en la Budon de Filip Vasilic. La maljunulo forestis, lia edzino klopodis ap-
ud hejtiginta fornego. Ekvidinte la gaston, ŝi afable petis Ĵpaton sidigi kaj metis antaŭ li tele-
ron da blankaj ĵus frititaj kuketoj. Kvankam Ĵpato estis malsata, kvankam li preskaŭ neni-

am frandis je tia alloga mangajo, li senhezite rifuziĝis kaj, dankinte la bonulinon, informiĝis pri la mastro.

— Li ion laboras post la budo, — respondis la maljunulino, kun miro rigardante la nekutime-pensoplenan vizaĝon de Ĵpato. — Se vi tiel urĝe bezonas je li, mi tuj venigos lin, li ankoraŭ ne matenmanĝis, — ŝi daŭrigis, riŝante siajn manojn kaj sin direktante al la pordo.

Sed Ĵpato baris al ŝi la vojon kaj petis, ke ŝi ne maltrankviligu pro li la edzon. Poste, dankinte la mastri~~in~~on por la afableco, li adiaŭis kaj eliris. Post la budo apud plektobarilo de legomĝardeno Ĵpato ekvidis la maljunulon. Kliniĝinte super improvizita rabotstablo, Filip Vasiliĉ duonvoĉe kantis ian religian himnon, ne rapidante kaj peneme rabotante ian tabulon. Lia blanka toli^z antaŭtuku kaj grize-blankaj haroj, malsuprenfalintaj super liaj okulvitroj el-sub ĉapo, disbloriĝis de vento, rabotajoj gaje ŝutiĝis ĉirkaŭe. De unua rigardo estis evidente, ke la maljunulo estis en bona humoro, ke en la laboro li trovis plezuron.

Ĵom da tempo Ĵpato staris senmove, silente observante la maljunulon kaj ne kuraĝante interrompi lian koncentrigitan laboron. Nur kiam li finis la rabotadon kaj, esplorinte de ĉiuj flankoj la tabulon, metis ĝin al la plektobarilo ne ĉesigante la kantadon, Ĵpato malkuraje alproksimiĝis al li.

— Helpu Dio, Filip Vasiliĉ! — li diris, — vi jam ion laboras...

La maljunulo malrapide, trankvile turnis la kapon al Ĵpato, ekrigardis lin per siaj bonaj, ridetantaj okuloj kaj, daŭrigante sian kantadon, etendis al li la manon. Poste li prenis en la manojn segilon kaj, trasegante novan lignotabulon, ekantis kortuŝe, senteme:

— „... Kiu, krom vi, defendos en malfeliĉoj? Ekaviĉu mian ĝemploron kaj klinu rian oreilon al mia petego, Potenculino, Patrino de mia Dio...”

Ĵpato staris sur la sama loko, observante ĉiun movon de la maljunulo kaj atente aŭskultante la nekonatajn por li vortojn de la preĝo, kiuj nevole penetris tuj ĝis lia koro mem. Li volonte starus tiel longe kaj aŭskultus, sed li sentis ankoraŭ neceson rapidi.

— Ĉu vi, Filip Vasiliĉ, iros hodiaŭ por ricevi salajron? — demandis Ĵpato, ĵus la maljunulo formetis la segilon kaj ree prenis la rabotilon. — Mi atendos vin... ni iru kune...

— Ne, mi ne iros, karulo, mi ne iros... — tiu respondis jam ne ĉesigante la laboron, — anstataŭ mi ricevos ĝin mia filino... Ĵru kun Dio, ne atendu min...

„... Kaj ne malŝatu min pekan, kiu serĉas ŝian helpon kaj defendon... kaj ne forigu min — pekulon...”

Filip Vasiliĉ levis la kapon kaj ekrigardis Ĵpaton, kvazaŭ dezirante sciigi, ĉu li foriris, sed tiu staris ankoraŭ senmove, aŭskultante la sanktajn vortojn.

— Baldaŭ, mia kara, alflugos la gastoj — sturnoj kaj por ili mi ne preparis eĉ duonon da dom-

etoj!... Mi ne iros... mi ne havas tempon! - li diris zee, kvazaŭ dezirante pli baldaŭ liberiĝi de la gasto kaj daŭrigis la kantadon kun kreskanta, kiel ŝajnis al Ĵpato, entuziasmo:

...„Prudentigu kaj instruu min, Reĝino de la Ĉielo! Ne foriru de mi - via sklavaro pro mia plendo... Estu mia patrino protektantino!..”

Ĵpato, kiel antaŭe, staris hezitante: li volis ankoraŭ demandi pri io Filip-on Vasiliĉ, aŭ, almenaŭ, aŭskulti ĝis fino la himnon, sed li ne kuraĝis. Malrapide turniĝante reen, li jam volis diri al la maljunulo adiaŭsaluton, kiam subite li ekvidis ion, kio tuj haltigis lin kaj igis lian koron intense ekbati: malantaŭe de li apud la muro mem de la budo staris tuta riko da novaj ĵus-konstruitaj sturnodometoj. Ĝi estis penege faritaj el glate-rabotitaj lignotabuletoj kaj ornamitaj per bele aranĝitaj etaj peronetoj. Ĵpato ankoraŭ neniam vidis ion similan. Sentante raron pro la surprizo kaj tuj forgesinte ĉion, li prenis unu sturnodometon en la manojn kaj, skuante la kapon pro admiro, longe trarigardis ĝin de ĉiuj flankoj.

— Nu, vi estas elpensema, ke... (tie sekvis longa kaj sagaca plej malkonvenca insultaĵo), kiajn bonajn dometojn vi konstruas!.. En ili devas loĝi ne ordinaraĵoj, simplaj sturnoj, sed plej noblaj...

Filip Vasiliĉ, ekaudivinte la insultaĵon, tuj forlasis la laboron, interrompis la himnon kaj, sulkinde la vizaĝon, riproĉe ekrigardis la kolegon.

— Ĝi estas bonaj, mi scias tion, - li diris post nelonge per laŭta kaj gravtona voĉo, - sed, mia kara, ili ŝajnus al vi eĉ pli belaj, se vi ne parolus insultvortojn. Mi jam ne unufoje konsilis al vi, ke vi ĵetu viajn abomenindajn kutimon... aninpereigan... Ĉu vi neniam rimarkis, karulo, eĉ bestoj forturniĝas, kiam ili aŭdas...

— Pardonu, Filip Vasiliĉ!.. Je Dio... Ĉu vi ne kredas: iafoje mi mem ne dezirus diri insultaĵon, sed ĝi mem nevole forglitas de la lango... Kion fari, se mi havas tian kutimon... mi al kutimiĝis...

— Tio ĉi neniam aliĝas la aferon, - daŭrigis la maljunulo jam per pli mola voĉo, - neniam senkulpiĝas vin, ja homo povas al kutimiĝi al kia ajn abomenaĵo... Oni al kutimiĝas drinki, ŝteli... ĉu...

— Vi parolas veron... Ĝuste tiel... - balbutis Ĵpato, kun konfuzo malleverante la kapon kaj poste starigante la sturnodometon al la muro. - Sed se vi scius, Filip Vasiliĉ... post via hieraŭa parolo mi ne dormis la tutan nokton, mi ĉiam...

Kaj en longa detala parolo Ĵpato sincere rakontis al la maljunulo ĉion, kion li trasantis dum la nokto. Li ankaŭ ne kaŝis de li sian reyon pri la „nova viro” kaj sian firmajn decidon jam hodiaŭ komenci ĝin, t.e. akiri ie apud la stacidomo ian hundidon kaj aranĝi ankoraŭ apud sia budo sturnodometojn.

Interplektinte la brakojn sur la brusto, la maljunulo atente aŭskultis Ĵpaton kaj eĉ unu fojon

Benjamin

Benjamin

Boag

Rick

ne interrompis lian konfeson. Jen aprobe balancante per la kapo, jen ridetante tra la okulvitroj, li fikse rigardis sian najbaron kaj lia vizaĝo fariĝis ĉiam pli serena kaj profundaj sulkoj de lia vizaĝo ĉiam, ŝajnis, pli kaj pli glatiĝis.

La maljunulo promesis al Ĵpato laŭfortan helpon en liaj bonaj intencoj, admonis, ke li estu firma en sia decido plu nek drinki, nek paroli insultvortojn kaj petis, ke li ne pre haltu ĉe li dum reveno kaj prenu du sturnodometojn kaj tabulojn, kiujn li donace donos al Ĵpato.

La edzino de Filip Vasiliĉ xelkfoje elkuris el la budo por voki la edzon al matenmanĝo. Ŝi estis mirigita de tiom longa konversacio de la viroj kaj ne povis kontentigi sian scivolecon pri kio ili parolis tiom longe kaj tiom serioze.

Kun plifaciligita animo kaj ĝojo, lurniĝinta sur la vizaĝo, Ĵpato daŭrigis grandpaŝe la vojon. Proksime de la stacio ĉe vojkurbiĝo li atingis Kiŝkâ-on. Tie estis surprizita, konstatainte, ke Ĵpato, kiu postrestigis lin post si, nun iris malantaŭe.

— Kie vi estis tiom da tempo?... Kien vin portis diabloj?... Mi jam supozis, ke vi estas en la restoracio... — li diris, ĵus Ĵpato atingis lin. Kaj post nelonge, kvazaŭ konjektinte ĉion, li aldonis kun sarkasma rideto: — Ĉu vi estis ĉe la hipokritulo?... Jen, kien vi tiel rapidis... Ke diablo prenu vin ambaŭ piulaĉojn!... Kian amikon li trovis ankoraŭ... — sed li ne povis plu daŭrigi la senkaŭzan, ofendan parolon pro terura paroxsismo de tusado.

Ĵpato nenion respondis, li eĉ ne aŭdis la vortojn turnitajn al li.

IV.

Kiŝkâ estis prava, kiam li parolis, ke oni devos longe atendi ricevon de salajro. Ĉu efektive la kontoristoj alkiutimigis ellitiĝi malfrue, ĉu okazis io alia, — tamen je tiu ĉi fojo fervojservantoj ricevis sian monon nur tagmeze.

Ordinare dum atendado tempo pasas, kiel intence, turmente-malrapide kaj unu horo iafaje kvazaŭ daŭras pli longe ol unu tago. Fervojservantoj, amasiĝinte apud pordo de la stacikontoro, brue interparolis kaj furnis senĉese pipon post pipo. Jen tie, jen aliloke ne-silentigante aŭdigis rido kaj insultaĵoj. Sed inter la atendantoj Ĵpato forestis. Sciiginte, ke oni ankoraŭ longe ne donos la salajron, li iris en vilaĝon, kuŝintan najbare de la stacio, esperante trovi ie „kunloĝanton“, kiel li jam nomis akirotan hundon.

Longe kaj senlace Ĵpato iris de unu domo de la vilaĝo al la alia, serĉante ian hundon, demandis ĉiun renkontiton, — ĉiuj serĉoj estis neprosperaj: hundo nenie estis, aŭ nenius volis doni al li sian hundon; kiel intence, eĉ en la strato je tiu ĉi fojo estis nenia sentejma hundaĉo, kiuj antaŭe ofte vagis apud la stacidomo, serĉante ian manĝaĵon.

Ricevinte la monon, li kun kolegoj iris en la restoracion, sed, malgraŭ granda ten-

je
al

Konato
Kuntul

to kaj al ne malpli granda miro de la kolegoj, Ĵpato kontentiĝis je sola teo kaj ĉe ne ekplaris
branon, kiu abunde verŝiĝis ĉirkaŭ li.

Aĉetinte novajn plandojn por siaj botoj, salon kaj iom da blanka faruno por venonta Pasxo, Ĵpa-
to malgaje jam revenis al la stacidomo por reveni hejmen, sed survoje li rememoris pri konstr-
uitaj sturnodometoj kaj pri najletoj, kiujn li forgesis aĉeti.

En butikoj de maljuna Martin, inter multaj amasiĝintaj nekonestuloj, Ĵpato renkontis
du konatajn servantojn de la stacidomo. Ili ambaŭ estis, evidente, iom ebriaj, ĉar ili sen-
ĉese ridis kaj estis neordinare gajaj.

— Ha, Ĵpato bariĉ... ke vi vivu ankoraŭ kvindek jarojn kaj kvindek jarojn rampu kvarpie-
de! — laŭte ekriis unu el ili, barante vojon al Ĵpato kaj amike frapante lin je la ŝultro.
Kion vi forgesis ankoraŭ, amiko?

— Jen, — malgaje respondis Ĵpato, montrante siajn aĉetaĵojn, — mi ĉion aĉetis kaj tute
forgesis pri najletoj... malgrandaj najletoj...

— Ĉu vi bezonas najletojn? — ridante demandis lin la alia konatulo. — Ĉu oni plu ne provizas
vin je najletoj por alnajli relojn?... Ĉu vi volas uzi nun tiacele najletojn?

— Kiujn relojn! — ekridis ankoraŭ Ĵpato, dezirante iamaniere, eble, plij baldaŭ liberiĝi de
la trudemuloj. — Ĉu vi komprenas: mi volas konstrui sturnodometojn, ja alproksimiĝas
printempo...

— Ĉu sturnodometojn?

— Ĉu vi frenezikiĝis kun aro Filip?... Tiu ankoraŭ, oni parolas, tage kaj nokte konstruas sturno-
dometojn kaj jam aranĝis tutan sturnovilaĝon... Ĉu vi intencas komerci kun li je sturn-
oj?... Ja sturnoj ne estas anasoj...

Ĵpato jam bedaŭris, ke li pro sia simplanimeco elbabilis sian intencon, sed estis mal-
frue kaj ŝercaĵoj de la amikoj ŝutiĝis sur lin sen interrompe.

Laca, malgaja, premegata de la malprospera serĉado kaj ofendaj mokŝercaĵoj, Ĵpato
eniris por unue momento en salonon de la stacidomo kun sekreta espero trovi tie ian kun-
daĉon.

Ĵus forveturis pasaĝera vagonaro kaj la salono estis malplena, senbrua. Staciestro ra-
pideme estis donanta iajn ordonojn al sia helpanto, juna telegrafisto, kvaraŭ iom serĉante,
marŝis malrapide tra la salono, rigardante tra fenestroj, kaj maljuna servisto balais la
plankon, — plu estis tie neniu. Ĵpato, vidante tie nenian hundon, jam volis foriri kaj rapidi
hejmen, kiam la servisto, kliniĝinte apud unu benko, subite ĵetis sian balailon kaj laŭte ek-
kriis pro miro. Preskaŭ samtempe el-sub la benko elsaltis maldika, mizera hundaĉo kun

centarby

nobeldevone

au de nobla familio

poroscias

nobeldevone

kun subpremita roŝto kaj ekakordiĝis laŭta plorvoĉo de suĉinfano. Ĝipato ankoraŭ ne havis tempon por konsideri ĉion okazintan, kiam li ekvidis en la manoj de la servisto novan korbon el kiu iris la plorkrioj.

Post unu momento la serviston jam ĉirkaŭis kun sciroleco ĉiuj ĉeestintoj. Baldaŭ aperis de ĉi pervoja ĝendarmoj, edzino de la staciestro, iaj virinoj. Ĉiuj, ne cedante unu al la alia, laŭte eldiris siajn supozojn, konjektojn pri la infano kaj ĝia patrino. Ĝipato komence observis ĉion de malproksime, sed poste ankaŭ li trapuŝiĝis tra la amaso kaj malpacience atendis, kio okazos plu.

Oni metis la korbon sur benkon, formetis de ĝi belan ratan korvileton kaj elprenis etan estaĵeton, binditan je elegantaj vindotukoj, el kiuj elstarigis nur blanketa nazeto kaj lipetoj. La infaneto silentiĝis. Trarigardinte la infanon, oni jam volis ree meti ĝin en la korbon, kiam iu rimarkis en la korbo koverton refermitan. La ĝendarmoj elprenis el ĝi leterpaperon kaj laŭte tralegis:

„La knabino. Ŝi estas dusemajnaĝa, baptita, nomita Angelina. Bonaj homoj ne riproĉu akcepti ŝin kaj eduki. La knabino estas nobldevena. La malŝeliĉa patrino...” (Plu nenio estis legebla).

— Oni devus pendigi tiajn patrininojn! — la ĝendarmoj interrompis silenton. — Ŝi povus scias skribi kortuŝajn leterojn, sed ŝian idon volu eduki „bonaj homoj”?... H-h-hundino!...

— Ĉu oni povas tiel, Ivan Ivaniĉ? — la servisto sin turnis al li serioztone. — Ne forgesu, ke la knabinato estas „nobldevena”... Vi vidis nenion, sed mi proprokule vidis, ke ŝi kuŝis tie sub la benko kune kun fava hundaĉo!...

La servisto, kontenta je sia spritaĵo, ekridis, la ĝendarmoj ankaŭ ekridetis.

— La infano ne estas kulpa... Por kio moki?... — riproĉe diris ia virino.

— Sendube io devigis la patrinon ĵeti sian idon... Eble, ŝi nun frenezigiĝis pro sia ago senkora... sed kion fari? — aldonis alia virino.

— Nu, kion vi faros nun, Ivan Ivaniĉ? — demandis la staciestro.

— Kion ni faros?... Ĥe-ĥe-ĥe!... Kun la plej proksima pasaĝera vagonaro — kun N15-a ni sendu, via moŝto, la nobldevenulinon kune kun ŝia korbo kaj vindotukoj, aldoninte policarton subskribotan de ni, ke ni trovis ŝin sub la benko en la pasaĝersalono de la stacidomo... Ni sendu ĉion tion ĉi en la urbon, tie estas speciala domo por tiaj nobldevenulininoj... Ĥe-ĥe-ĥe!...

— Tie oni mortigos ŝin... Tie infanoj mortas ĉiutage, kiel muŝoj! — ekkriis la unua virino.

La ĝendarmoj severe ekrigardis ŝin kaj, iom pripensinte, diris:

— Eble, vi volas akcepti ŝin, se vi estas tia kompatema, ni...

tedas
ai: elledis

agon
ne: afeon

quite post Riam mi tralepis

im post im dum

Ruicanti

— Vi povas trovi iun pli riĉan ol mi...

— Eble, vi, via moŝto, — la ĝendarmo sin turnis al la staciestro, — konsentos akcepti kaj eduki ŝin kune kun...

— Ĉu vi frencziĝis? — la staciestro ekkriis timeme kaj eksvingis nee per la kapokaj manoj. — Al mi sufiĉe tedis miĝ propraj infanoj! Mia edzino... Preskaŭ ĉiujare Dio sendas al ni jen knabon, jen knabinon... Ne!... Tio ĉi jam tedis... Gardu nin Dio!...

— Mi bedaŭras... — diris la ĝendarmo. — Vi farus bonan aferon kaj liberigus min de multaj klopodoj, Eble, iu el vi, gesinjoroj, akceptos la infanon? — li aldonis pli laŭte kaj gravvoĉe kaj ĉirkaŭrigardis demande la amasiĝintajn scivolulojn.

Sed ĉiuj nur nee skuis siajn kapojn kaj ĝemspiris.

— Ĉu neniu?... Sed mi esperis... Kion do ni faros?... La afero ja estas serioza, komplikita... Nu, prenu ŝin iu! — diris la ĝendarmo kaj, fine, konvinkiginte, ke neniu havas ian deziron fariĝi edukisto de la malfeliĉulino, sidigis al tablo, elprenis paperon kaj inkon kaj komencis skribi:

„La 13-an de Marto 19...”

— Ne foriru, ne foriru, gesinjoroj! — li ekkriis subite, rimarkinte, ke la scivoluloj intencas foriri. — Antaŭe vi subskribu la akton kaj tiam...

— Via moŝto, via moŝto... — malkurage komencis ĵpato per voĉo tremanta, ĵus la ĝendarmo rekomencis la skribadon.

Jam antaŭ longe, ĵus oni tralegis la leteron, trovitan en la korbeto, ĵpato eksentis tre egan kompaton al la malfeliĉa knabino kaj nevenkeblan deziron akcepti ŝin, sed timante eblajn mokojn de la ĝendarmo kaj la staciestro, kiujn li nur malofte vidadis kaj kiujn li opiniis „grandaj sinjoroj”, kaj ne kredante, ke neniu volos akcepti la beletan knabinon, kiu tre plaĉis al li de unua rigardo, li silentis kaj per nenia movo aŭ ekspiro elmontris sian deziron. Sed laŭmezure de tio, kiel oni unu post la alia, rifuzis la proponon de la ĝendarmo, kreskis en li, komence plej malgranda espero, ke oni fordonos al li la knabinon. La espero estis tiom alloga kaj ĝojiga, ke unu penso pri tio, ke li, eble, posedos la knabinon, igis lian koron bati ĝoje en la brusto, tamen ne malpli granda estis ankaŭ timo, ke jen iu ŝanĝos subite sian decidon kaj ekdezirus preni ŝin, aŭ subite venos en la salonon ankoraŭ iu, sciigis pri la trovitaĵo, ekvidos la belan vizagecon knabinan kaj forportos ŝin al si. Sed pasis momento post momento, la sento de timo cedis iom post iom sian lokon al sento de espero: neniu el la ĉeestintoj konkuris, neniu nova eniris. Emociita, forgesinta ĉion en la mondo kaj koncentriginta tutan sian atenton, ĉiujn pensojn sole je la knabino, senvoĉe kuŝinta, kiel antaŭe, en la korbeto sur la benko, — ĵpato, ĵus la ĝendarmo sidigis kaj komencis skribi, aliris kun decideco al la tablo.

ecclesiology

— Via moŝto, sinjoro ĝendarmoj... mi... ĉu vi povas?... — li rekomencis decidoplene, tamen ankoraŭ malkuraĝe.

— Ĉu vi?... — la ĝendarmoj levis la kapojn kaj kun miro serere ekrigardis Ĵpaton.

— Jes, via...

Nun ĉiuj turnis siajn rigardojn al Ĵpato, kvazaŭ ili tute ne vidis lin antaŭe.

— Sed vi estas fraŭlo?... — diris la staciestro. — Kiudokas, nutros la infanon?...

— Via moŝto, mi... Dio vidas, mi... — tuta lia korpo tremis, la genuoj flexiĝis.

— Antaŭe vi pripensu la aferon: oni devos uzi multe da klopodoj kaj zorgoj por kreskigi infanon... sen virino, sen la patrino... — aldonis gravtone la ĝendarmoj.

— Mi ĉion pripensis, via moŝto... Mi eterne dankos vin... Mi ne dormos noktojn, ne manĝos... zorgante... Jen, Dio vidas, via moŝto...

La ĝendarmoj interŝanĝis okulsignojn kun la staciestro, ekrigardis silente la emocion figuron de peteganta Ĵpato, poste mirigitajn vizaĝojn de la ĉeestintoj. Dum unu minuto daŭris turmentiga tombeja silento. Ĵpato interrompis ĝin. Genuiĝante antaŭ la ĝendarmoj, li ekruŝis kortuŝe:

— Ĉu devas pereii la animeto baptita?... Via moŝto, mi gardos ŝin, mi ĉion... — li volis diri multan kaj elokrente, sed vortoj konvenaj ne venis sur la langon.

— Ĉu doni al li?... — diris la ĝendarmoj.

— Donu... — respondis la staciestro kaj ekvingis per la manoj.

— Via moŝto!... — ekruŝis ĝojege Ĵpato, rapide levigante kaj ree genuiĝante antaŭ la staciestro. — Mi neniam forgesos vian bonecon... mi ĉiam preĝos... — plorspasmoj kuntiris lian gorĝon.

— Nu... posedu la trezoron!... — fine, diris la ĝendarmoj. — Prenu ŝin, sed ne rapide, vi subskribos la akton... Tamen, ĉu skribi?... — kaj li disŝiris la paperon.

Ĵpato preskaŭ frenezigis pro la ĝojo. Per unu salto li flugrapide alsaltis al la korbo kaj ĉirkaŭprenis ĝin per la manoj tremantaj, kvazaŭ ankoraŭ timante, ke iu forprenos ĝin de li, larmoj fluis tra liaj rangoj.

La virinoj, nun amasiĝintaj ĉirkaŭ li, ion flustris inter si, ion parolis al li, donis al li iajn konsilojn. Kaj li, kliniĝinte super la korbo, ne deturnis sian rigardon de la beleta dormanta vizaĝeto, singarde mekresis per sia maldelikata, malmola mano la knabinon je la koro kaj flustris ion ^{neauĝeble} ~~neauĝeble~~, sed feliĉe kaj kortuŝe.

Pasis nur kelkaj minutoj, sed pri Ĵpato-fraŭlo, akceptinta la forlasitan knabinon, jam disvastiĝis famo tra la tuta vilaĝo apud stacion. En la salonon nun senĉese eniris novaj kaj novaj vizitantoj por vidi la knabinon kaj la strangulon-fervojgardiston. Multaj, kortuŝitaj de la amoro,

Spertaj-Lertaj

flnante

kiun elmontris ĵpato al la fremda infano, ĝojis je lia feliĉo, multaj ŝoris silente en liajn manojn kunvolvajojn da tolaĵo, tukpecojn, blankajn bulkojn. Ĝa viziro donacis grandan molan, tute novan ŝalon kaj la edzino de la staciestro alportis iom uzitan kaŭĉukan suĉpipon, kiun ĵpato tuj metis en la buŝon de la infano.

V.

Estis jam densa krepusko, kiam ĵpato, akompanata de lastaj konsiloj kaj bondeziroj de la virinoj, eliris el la stacidomo. Apud ĝi kaj laŭlonge de la vojo gaje brilis signallanternoj, blovis akra malvarma vento kaj grandaj, facilaj kiel lanugeroj, neĝeroj rondflugis en la aĉero, ne volante tuj fali sur la teron kaj malaperi en grandaj neĝamasoj, kun miksiĝinte tie kun sennombraj kaj jam plu nedistingeblaj siaj similuloj. La apudvoja telegrafo kutime kantis sian senfinan, trudemman kaj nekomprenetblan kanton enuan. Kaj stranga afero, ĝi jam ne ŝajnis runtiĉa al ĵpato. Metinte la ĉapon sur la frunton mem kaj zorge alpremanante al sia brusto la portaĵon li paŝis rapide me ne deturante sian rigardon de la korbo kun la infano dorminta kaj senĉese zorgata kiel ordigante sur ĝi la kovrilojn. Sed kutimaj manoj de la kompatemaj virinoj bone kovris ĝin kaj al la infano nun estis danĝeraj nek frostoj, nek la vento. La vizaĝo de ĵpato estis ruĝa, ekscitita kaj en la barbo, sur kiu ne sekigis ankoraŭ abundaj ŝvitgutoj, brilis perna glacietoj. Li delikate ridetis, liaj lipoj senforte flustris ion kaj sur tuta lia vizaĝo estis disverŝita nesurtera feliĉo.

Krankam estis jam malfrua horo, kiam ĵpato atingis la budon de Filip Vasiljeviĉ, ĝiaj loĝantoj ankoraŭ ne dormis kaj du helaj mallargaj strioj de lumo penetris el ĝiaj ne grandaj fenestroj kaj, dispelante ĉirkaŭan mallumon, falis laŭlarĝe de la relvojo. Sur la tablo bruis samovaro kaj apud la tablo la mastro, sin arminte per grandaj malnovaj okulvitroj en nigriĝinta vitroingo, kliniĝinte kaj tute profundiginte en sian laboron, kortuŝe kaj mallaiŝte kantante ian himnon kaj gaje frapetante per marteleto, ion konstruis. Apud li sur la planko kaj sur benkoj kuŝis rabotaĵoj kaj restaĵoj de blankaj, glate rabotitaj tabuletoj. La maljunulo estis tiel profundiginta en la laboron, ke nek bruo de la pordo malfermata, nek la apero de ĵpato estis rimarkitaj de li. Nur kiam ĵpato singarde me metis la korbon apud varma forno kaj, formetinte la ĉapon, faris kelkfoje krucosignon antaŭ ikono, kiam el lia brusto elflugis laŭta plifaciligita ekspiro, la mastro levigis la kapon kaj kun miro ekrigardis la gaston.

— Ha, vi jam revenis, — li diris levigante kaj riŝante ŝviton, fluintan tra lia vizaĝo, — kaj mi ankoraŭ ne finis la promesitan... Jen, du sturnodometojn mi tute preparis por vi, — li montris la benkon, kie staris bele ornamitaj per figurĉizajoj kaj kolorigitaj sturnodometoj, — kaj tie ĉi estas

pre
ul
k
e
-
ke
J
-
don
ga
-
ci
m
to
ko
as
-
is
to
la
or
vi
ig
tr
la
p
s
-

preta post duonhoro... Sidigu, Savič, estu gasto! Ĝustokaze ni ankoraŭ ne trinkis teon, la maljun-
ulino melkas la bovinojn, - li daŭrigis, fikse rigardante la feliĉan rizaĝon de la veninto kaj
kun kaŝata ĉagreno jam suspektante, ke li zee ebruigis, ricevinte salajron.

Ĵpato silente sidigis, sekrete rigardetante kun rideto sian korbon.

- Nu, rakontu ion, - daŭrigis la mastro, sidigante apud Ĵpato, - kial vi silentas?... Mi ĝojas,
ke vi revenas gaja, sed ĉu vi ~~plu~~ plenumis vian promeson?...

Ĵpato ekridetis kaj ne povis diri ion pro la feliĉo, kiu tiel neatendite falis sur lian kapon.

- Ĉu vi trovis hundon?... Nu, diru ion!... Kiokazis al vi? La tutan tagon mi konstruis por vi la sturn-
dometojn, kaj vi eĉ ne ekrigardis ilin... - malcontentroĉe daŭrigis la mastro mirante je la
gasto kaj ne povante diveni lian sekreton.

- Vi supozas, ke mi drinkis... Je Dio, kiel mi promesis al vi, mi neniam eĉ rigardos tiun
ĉi abomenindan trinkaĵon!... Mi, Filip Vasilĉ, estas tiel feliĉa, tiel feliĉa!... Dio ek-aŭdis
mian preĝon...

La maljunulo levis la okulvitrojn sur la frunton kaj, pli proksime almoriginte al Ĵpa-
to, kun sciroleco fikse rigardis lin per siaj maljunule - blind^{et}aj okuloj, neniel povante
kompreni, kia ŝanĝokazis al la najbaro... Ĝajne, li estas malebria, - li pensis. - Sed neni-
am mi vidis lin tia ĝoja, feliĉa... Kia stranga li estas: li sidas, silentas kaj senĉese ridetas.

- Jen, vi, Filip Vasilĉ, konstruas sturnodometojn, poste vi atendos sturnojn, kaj mi jam trov-
is sturnidon... Dio sendis al mi...

Kaj Ĵpato, interrompinte pro emocio la parolon, montris sian korbon. Post unu momen-
to ili ambaŭ jam sidis kaŭre apud ĝi kaj Ĵpato jam flue, kvankam mallaŭte, timante vek-
i la infanon, rakontis al la mirigita kaj ankoraŭ nenion komprenanta mastro la histori-
on de la knabino. Li formetis de la korbo la ŝalon kaj la maljunulo efektive ekvidis ĉarman
rizaĝeton de la etulino.

Sed, videble, ŝi dormis jam sufiĉe, - baldaŭ ŝia rizaĝeto sulxiĝis, ŝi ekploretis kaj ekmov-
igis senhelpe. Ĵpato interrompis sian rakonton, klopodeme ekserĉis apud la infano la suĉipilon kaj,
trovinte ĝin kaj malsekiginte, ĝuste kiel instruis lin la virinoj, per salivo en sia buŝo, metis ĝin en
la buŝeton. La infano silentiĝis, avideme eksuĉinte la suĉilon.

La maljunulo, rigardante jen lin, jen la infanon, pensoplene kaj multesignife balancis
per la kapo.

Eniris la mastro, portante du sitelojn da ĵus melkita lakto. Transpaŝinte la sojlon, ŝi
starigis sur la plankon la sitelojn kaj haltis, kiel enposita, kun miro rigardante la virojn.

- Kion vi faras?... - ŝi diris ne movigante de la loko. - Mi ĵus aŭdis kvazaŭ infanan plor-

kliporanta

10

on... Sinjoro Kreinto!.. - ŝi ekkruis, farinte kelkajn paŝojn antaŭen kaj haltinte antaŭ la infano. - Kio ĝi estas? Kie vi prenis ĝin?..

Filip Vasiliĉ mallongige sciigis al ŝi ĉion ĵus aŭditan de Ĵpato. Ŝi ankoraŭ ne finis sian rakonton, kiam la virino, tute atentante nek la rakonton, nek malkuragaĵajn protestojn de Ĵpato, elprenis la infanon el la korbo.

- Sinjoro!.. Ŝi estas malsata... kaj tute malseka! - ŝi ekkruis kaj, plu aldoninte nenion, portis la infanon sur la fornegon.

- Nu, ŝi ĉion ordigos, mia amiko!.. Estu trankvila, ĉio estos en ordo... Ŝi ja estas sperta vartistino...

La viroj revenis al la tablo. La mastro metis antaŭ la gastoj teglason kaj mielon kaj tiu daŭrigis rakonti pri sia aventuro. De la fornego aŭdiĝis infana plorkrio kaj murmurema, tamen afabla voĉo de la mastro klopodinta.

- Hm, kion do vi faros nun? - demandis la mastro, ĵus Ĵpato finis sian rakonton.

- Mi komencos „la novan vivon“! - senhezite kaj tuj respondis Ĵpato kun antaŭa rideto sur la juniginta, gaja vizaĝo.

- Vi estas stranga homo, Ĵpato Saviĉ... Mi tre ĝojas, ke vi komencos „la novan vivon“, sed ĉu vi pripensis serioze la aferon? La knabino ja ne estas hundido... Ŝi postulos klopodojn, zorgojn, plagadon... Kaj kie plenumos ĉion tion ĉi? Tio ĉi estas konvena al virino... Kaj ĉu ne ĉiu virino povscios...

- Kaj Dio?... Dio helpos!.. Mi nek manĝos, nek trinkos!.. Dio vidas, mi volonte pasigados tutajn noktojn... Eble, iu helpos... En la mondo ankoraŭ estas multaj bonaj homoj.

- Oni helpos... sendube... Tiu ĉi afero estas bona, bene vin Dio, Ĵpato Saviĉ. Doni rifuĝejon al fremda, forlasita infano estas sankta afero. Mi aŭdis de miaj maljunuloj saĝegan antikvan sentencon: „Ne konstruu preĝejon, sed donu rifuĝejon al orfo“!.. La afero estas plaĉanta al Dio.

Kaj longe ankoraŭ la viroj preparolis la aferon. Kaj ĵu pli longe ili parolis, des pli klare estis por Filip Vasiliĉ, ke Ĵpato plene-pripensite prenis sur sin la malfacilan kaj respondecan, tamen tre noblan kaj plenumeblan taskon.

- Nu, Ĵpato Saviĉ, via filino nun estas sata kaj seka, - diris la mastro, sidigante apud la samovararo. - Kaj kia belulino ŝi estas!.. Ŝi estas anĝelo, sed ne knabino... Ĉu vi scias ŝian nomon? Ĉu oni baptis ŝin?..

Ĵpato ne rapidante elprenis el poŝo la leterpapecon, trovitan en la korbo kaj silente etendis ĝin al la virino. Ŝi travigardis ĝin kaj siarice, nenion kompreninte en ĝi, transdonis ĝin al la edzo. Tiu kun graveco metis sur la nazon la okulvitrojn kaj, metinte la papecon al la lampo mem, solene kaj laŭte tralegis ĝin.

efektive

efektive

refuge

— *Gloro al Dio!* — diris la vizino kaj faris krucoŝignon. — *Ŝi estas baptita... Kia estas ŝia nomo?*

Ripetu.

— *An-ge-li-na!* La nomo estas sagaca, — respondis la mastro.

— *Meniom sagaca ĝi estas.* Mi diris, ke la knabino estas vera anĝeleto, nu, la nomo estas ĝuste konforma al ŝi, — aldonis la mastro.

Oni longe kaj nerapidante trinkis varman teon, interŝanĝante mallongajn frazojn, kiuj ĉiam kaj sole koncernis la knabinon. La mielo aldonis apetiton, ŝvito brilis sur la vizaĝoj. Oni viŝis ĝin per riŝtuko, laŭte ekspiradis pro ĝuo kaj zee trinkis. Antaŭ fino de la tetrinkado oni decidis, ke vera Prokopjevna (ĝi estis la nomo de la mastro) akompanos Ĵpaton ĝis lia budo, pasigos tie la nokton kaj instruos lin lavi kaj nutri la infanon. Ĉiuj estis bonhumoraj kaj ĝojaj, kvazaŭ memapere falis de la ĉielo sur tiujn ĉi bonajn kaj simplajn homojn ia neatendita feliĉo.

— *Hm... hm...* — murmuris Filip Vasilic, kiam lia edzino kaj Ĵpato jam estis tute vestitaj kaj pretaj foriri, — la knabino estas baptita... ni supozu... ni kredu ĉi tion, sed kiu estas ŝiaj baptogepatroj? Kio estos: ŝi kreskos kaj konos nek la gepatrojn, nek la baptogepatrojn... ne bone, ne bone...

— *Atendu, ni ridos...* Nu, adiaŭ! Restu kun la Sinjoro! — diris la mastro, farante krucoŝignon kaj prenante en la brakojn la knabinon.

— *Memapere...* — diris Ĵpato zorgatakite, — ni nek pripensis, nek preparolis ĉi tion, tamen la afero estas tre grava. Filip Vasilic, mi ŝatas vin kaj estimas, kiel patron... estu ŝia baptopatro, ne rifuzigu, mi petas...

La vizaĝo de la maljunulo ĝoje ekbrilis. Li levigis de sia ŝoko kaj, etendante la manon al Ĵpato, diris emociplene:

— *Dankon, dankon, Ĵpato Saviĉ!... Mi ne forgesos...*

— *Kaj vi,* — Ĵpato sin turnis al la mastro, — *kaj vi, Vera Prokopjevna, estu...*

Ŝi anstataŭ respondo jese ekbalancis per la kapo kaj forte, amplece alpremis la infanon al sia brusto.

— *Nu,* — ĝoje ekkriis la mastro, — nun la afero estas ĝuste aranĝita, nur ni ne festenis...

— *Ni morgaŭ aranĝos baptofeston...* ĉe mi, — interrompis lin Ĵpato. — *Yolu ĉeesti ĝin.* Nu, bonan nokton, kara baptano!..

Ĝi eliris.

VI.

Baldaŭ famo pri la ago de Ĵpato disvastiĝis tra la ĉirkaŭaĵoj kaj longe estis arde preparolata ĉiuflanke. Unuj mallaŭdis Ĵpaton pro lia nepripensita kaj tro rapida ma-

ago
dos
bal
ple
Joan
ter
ne
la
am
ren
is
pri
ri
sia
tia
ina
sia
sen
la
ina
kaj
jes
li
is
sen
on
kie
ul
ipa
ri

ago kaj antaŭdiris ĉiujn ellajn malbonajn servojn aperontaj el tio: oni parolis, ke la infano baldaŭ teldos al la vira, ke li siavice sekrete metos ien la korbon kun la filino por liberiĝi de ŝi; ke la infano sendube baldaŭ mortos pro manko de prizorgado; ke, se la knabino pro ia miraklo restos viva, ĵus ŝi fariĝos plenaĝa, nepre aperos de ie, kiel ĉiam okazas en similaj okazoj, ŝia vera patrino kaj forprenos ŝin de ĵpato. Aliaj indignis, ke li antaŭe nenien sciigis pri sia deziro akcepti adoptotan infanon, ke inter malriĉaj servantoj de la fervojo estas multaj multinfanaj familioj, kiuj kun ĝojo donus al li eĉ ne unu sian infanon kaj nur tre ne multaj defendis ĵpaton kaj penis pruvi al siaj kontraŭuloj, ke la infano trovita ne estas ia hundaĉo, ke ĵpato faris agon laŭdindan, akseptinte la knabinon, kiam neniu volis akcepti ŝin. Ĉiuj tiuj ĉi opinioj ne estis sekreto por ĵpato, kontraŭe, dum ĉiutage renkontiĝoj kun Kiŝkâ kaj aliaj oficistoj, kiuj, preterizante lian budon, en komenco nepre vizitadis ĝin por proprokule vidi la strangulon kaj lian knabinaĉon, li estis informata pri ĉio, kion opinis pri li iu ajn. Kelkaj el ili, precipe Kiŝka, ne kontentiĝis informante ĵpaton pri „onidiroj“ kaj, por fari pli grandan impreson je li, ofte senhonte en formo de cirkulanta famo prezentis fruktojn de sia propra libera elpenso. Sed ĵpato ordinare dediĉis tiom malmulte da atento kaj intereso al tiaj sciigoj, ĉiam estante okupita en siaj pensoj je la knabino, ke la informantoj, vidante lian indiferecon kaj senfruktecon de siaj pensoj, baldaŭ devis silenti kaj iom post iom tute rompi siajn antaŭajn amikajn interrilatojn kun li, kion ĵpato renkontis ankau plej indiferece kaj sen ia bedaŭro.

Nur Filip Vasiliĉ kaj lia edzino - la baptogepatroj de la knabino - fariĝis ĉiamaj vizitantoj de la budo de ĵpato kaj neanstataŭeblaj helpantoj de li. Ili ambaŭ amis la knabinon, kiel sian filinon kaj eĉ unu tagon ne preterlasis ne vizitinte ŝin. Kelkaj bonkoraj vizitoj, instigitaj de scivoleco kaj ne falsa simpatio al ĵpato kaj kompat^{al} la infano, iafaje aperis en la budo por provizi la knabinon jen je lakto, jen je ĉifonaĵoj, kiujn ĵpato akceptis kun danko kaj nekaŝata konfuzo, konsciante, ke sola li devus zorgi pri ŝi.

Kuris tago post tago, pasis la printempo, varma somero kaj aŭtuno. Senŝanĝe en fiksitaj horoj aperis de ie kun obtuza bruego kaj zee rapideg^o - ne haltante malaperis ien pasaĝeraj vagonaroj, preskaŭ senĉese tage kaj nokte pli malrapide, sed pli brue kaj ĉiam skuante per sia peza movado la fundamenton mem de la budo, preterkuris senfine-longaj kaj senvivaj ŝarĝvagonaroj, enuige kaj tedeme, kiel antaŭe, telegrafaj metalfadenoj kantis pri io, kion ankoraŭ povis kompreni neniu mortemulo, nur nun en ĝi jam aŭdiĝis por ĵpato neniaz riproĉoj. Unuvorte, nenio ŝanĝiĝis ĉirkaŭe, krom ĵpato mem, sed tiu ĉi ŝanĝo aŭ ne estis rimarkebla por li, aŭ li tute ne volis kaj ne havis tempon por rimarki ĝin. Sed por ĉiu flanko homo ĝi estis nekaŝebla kaj frapanta.

Li iom plikurbiĝis kaj maldikiĝis, fariĝis silentema kaj neparolema, tute nek drinkis plu bran-

virtuoso

R. 12

malpelia, tegor sed bonance

Risanku

on, nek, ĉefe, uzis en sia parolo abomenindajn insultaĵojn, je kiuj li estis antaŭ nelonge tia vizito. Milda feliĉa rideto ludis sur lia sunbrunigita vizaĝo kaj maldikaj lipoj ĉiam flustris ion, kion ijn li laborus. Enviemaj homoj, kiuj ja mankas nenio, parolis, ke maljuna Filip Vasilĉ enŝoĉis lin, sed pravecon aŭ malon de tiu ĉi kulpigo juĝu legantoj mem, sed ni nur aldonos, ke efektive Ĵpato nun tre similis al li en sia vivmaniero kaj agoj.

Esplorinte la revojon, li rapidis hejmen kaj jam senelire restis en sia budo ĝis veno de alterna pasaĝera vagonaro, lulante sian filinon kaj kantante improvizitajn lulantojn ne sagacajn je sia enhavo kaj kormo, tamen plenajn de amokaj sentoj, aŭ, kiam ŝi dormis tranxvile, kortuŝe senmove kliniĝinte super ŝi kaj ne deturnante sian rigardon de ŝia beleto, anĝelsimila vizaĝeto. Kion li pensis dum tiuj minutoj, pri kio li reveris, fikse rigardante la infanon? Estas malfacile respondi je tiu ĉi demando, sed ĉiu, kiu ekrigardus lin dum tiuj minutoj, senhezite dirus, ke li, sendube, tiam travivis plej feliĉajn minutojn.

Ĉe antaŭe, vivante sola, Ĵpato kontentiĝis je plej simpla nutraĵo, sed nun krom sekala pano li manĝis preskaŭ nenion, penante ŝpari por la filino ĉiun ŝpareblan kopekon. Li dormis malmulte, pli ofte sur la planko apud la lulilo, sed lia dormo estis neniam profunda aŭ daŭra, - sufiĉis unu apenaŭ aŭdebla movo de la infano en la lulilo aŭ plorkrieto kaj li jam reestaris kaj kantis sian lulanton kun feliĉa, ridetanta mieno, neniom bedaŭrante pri la dormo interrompita kaj ankoraŭ malpli ĉagrenante je la kapriculino.

La knabino kreskis sana, kvankam malsanetoj, tiom propraj al infanaĝo, ifoje ankaŭ vizitis ŝin. Dum tiuj malfeliĉaj tagoj, feliĉe maloftaj, Ĵpato tute nek manĝis, nek dormis. Delikate flegante per siaj malgraciaj, maldelikataj fingroj la senhelpan korpeton de la infano kaj penante iamaniere, laŭeble, helpi al ŝi, li tremis pro timo, ke ĉiuj minute li poris senigi je la knabino, kiu nun estis „ĉio“ por li kaj vivo sen kiu estus jam neimagebla, ne ebla por li. Lia malgaja, zorgatrita vizaĝo senĉese turniĝis kun senmorta petego de la ploranta vizaĝeto de la malsanulino al ampleza vizaĝo de la Savinto, kiu ĉe tremetanta lumo de lampeto milde etendis al li de la ikono sian benantan manon kaj enigis en lian koron savigan esperon kaj tranxviligon. Ĉe li sola, genuiĝinte, li serĉis helpon en sia, ŝajne, senelira malfeliĉo, kaj sola li ofte en tiuj tagoj aŭdis en nokta silento simplan, tamen ardan kaj fervoran preĝon de la malfeliĉulo, en kiu tra plorĝemoj kaj profundaj ekspiroj senĉese ripetigis sole-kara por li nomo - Angelina.

VII.

Kvankam nur unu versto apartigis Filip-on Vasilĉ de la baptofilino amata, kvankam piedvoĵeto, kuŝinta laŭlonge de la revojo, laŭ kiu li ĉiam vizitis ŝin, estis ĉiam trairebla

ankau, kaj ablo kafe, zorgu

kaj nek dum plura aŭtuno, nek dum riĉnega vintro prezentis ian malhelpon, tamen de jaro al jaro, laŭ mezure de tiu, kiel kreskis la knabino, li kadukiĝis kaj ĉiam pli ofte bedaŭris, ke li ne povas pli ofte vizitadi la baptanon kaj pli longe restadi apud la belulino-baptofilino. Jam delonge li reiris aĉeti negrandan terpecon, konstrui modestan dometon kaj ĉesigi la servon, kiu ĉiam fariĝis por li pli malfacila kaj pli ŝarĝa. Nun al tio ĉi instigis lin ne sole soifo de meritita tranxvilo, sed ankaŭ kaj, eble, ĉefe, zorgoj pri la senhejma baptofilino.

„Baptano ĵpato rimarkeble maljuniĝas, — ofte li pensis. — Nu, se mi kun la maljunulo mortos... kaj li subite malsaniĝos, aŭ se okazos ia alia malfeliĉo... se, ekzemple, oni porpelos lin el la budo, kien li sin metos kun la knabino?.. Krankam la filino kaj la bofilo... gardu ilin, Sinjoro, ili estas bonaj homoj... Krankam ili ofte aludas al mi, ke mi por ĉiam transloĝigu al ili, tamen estus pli bone, se mi akirus mian propran angulon... Danko al Dio ni ja havas ion, dum la viro mi kun la edzino ŝparis ion... ĝi estos sufiĉa por... eĉ restos io al ili... al la bofilo kaj al la filoj... Neniu plendos post nia morto, ke la gemaljunuloj vivis malŝpare... neniu ofendiĝos, se mi uzos ion da mono ankaŭ por ŝi... Jes... jes... Kaj ŝi kreskas!.. Baldaŭ ŝi estos tute granda knabino, estus ĝustatempe instrui ŝin legi... La baptano estas pia homo, sed li malmulte scias la Sanktan Skribon... Li mem ne sufiĉe porscias legi... Li ne porscios instrui ŝin kaj la oficservo ĉiam malhelpos al li fari tion ĉi... Jes!.. Kaj se mi loĝus ie pli proksime, mi ĉion aranĝus... Mi al kutimigus ŝin, mi instruus... mi havus sufiĉe da tempo... Kaj se oni ne instruos, ne al kutimigos homon dum junaĝo, tion tiu homo ne akirus dum la tuta vivo... Ŝi helpus al mi en abeledukado... Bonega okazo por al kutimigi infanon al laboremo...”

Tiel reiris senĉese la maljunulo kaj ofte li sonĝis siajn zetojn efektiviĝintaj. Tamen li neniam ankoraŭ sciigis al iu siajn planojn kaj zetojn, eĉ al la edzino.

„Por kio mi sciigos ilin al ĉiuj antaŭtempe?.. — li pensis. — Nu, ni supozu, mi rakontos al la edzino, al la baptano... ĉiuj sciigos... Kaj kio estos, se io malhelpos al mi?.. Oni bedaŭros, eble, riproĉos min, ke mi ne pli frue... Ne, estos pli bone, se mi silentos ĝis kiam venos favora okazo, estu volo de Dio!”

Kaj la okazo baldaŭ venis.

Unufoje aŭtune Filip Jasiliĉ devis pasigi du tagojn en la budo de ĵpato. Ĵpato forveturis en la urbon por aĉeti ion por la knabino kaj la baptano volonte konsentis anstataŭi lin dum lia foresto. Estis bela, varma tago. De la sennuba blua ĉielo afable rigardis la suno, eble, je lasta fojo, antaŭvidante baldaŭajn neeviteblajn akompanantojn de aŭtuno — densajn nebulojn kaj pluvojn. La duonnudigita arbaro hele brilis per sia maldensa flaviĝinta foliaro kaj, starante en sen-

nove
inta
olor
oaso
proh
finis
si po
kaj
kato
kap
S
de l
igis
sen
am
kva
igis
opt
si t
sua
—
dor
rin
pe
kon
La
ne
m
an
na
ga
ig

nova silento, ŝajne, ĝuis agrablan dormeton post la ĉiutaga riveca somero, kiel piediranto, farinta longan kaj lacigan vojon. Antaŭ nelonge Filip Vasiliĉ revenis el kutima ĉiutaga voj-esplorado, kien akompanis lin la baptofilino, nun jam bela sepjara knabino. Ĝus preterkuris pasagera vagonaro. La maljunulo ripozis sur benko apud la budo, fikse rigardante en malproksimon kaj duonvoĉe kantante ian himnon, kaj Angelina, kiu nun ĉiam signalis al malproksimoj anstataŭ la patro kaj volis al neniu cedi tiun ĉi plezuron, ĝus revenis el la budo, kien ŝi forportis la signalflageton. Ŝi estis bela blondhara knabino iom maldiketa, sed ruĝvanga kaj rigla. Simpla, tamen pura, rozkolora restaĵo vilaĝa aldonis al ŝia ĉarma vizaĝo kun delikataj regulaj trajtoj kaj grandaj, ne-infane-pensosplenaj, okuloj ian specialan ĉarmecon. La kapo estis kovrita per blanka natuna kaptuko.

Ŝaje kantetante ion, ŝi elkuris el la budo kaj longe kuris, saltetante tien kaj reen laŭlonge de la relvojo. Kiam tio ĉi tediis al ŝi, ŝi alproksimiĝis al unu apudvoja telegrafkolono, alpremiĝis al ĝi kaj longe staris senmove, aŭskultante obtuzajn fajfsonojn de la telegrafo. Ŝi jen staris senmove, almetinte la oreilon al la kolono mem, jen frapetis je ĝi per la manoj, kun sciroleco observante vibradon de la sonoj. Subite ŝi ekstermis, ĉirkaŭprenis per la ambaŭ manoj la kolonon, kazaŭ penante sin kaŝi post ĝi, kaj kuntiriĝis, fikse rigardante antaŭen, kie malrapide moviĝis du nekonatuloj. Kvankam tio ĉi povas ŝajni stranga, ŝi, ekresxinta en izoleco, tre malofte havinta okazon vidi homojn, timis ĉiun nekonaton. Kiam la irantoj alproksimiĝis al ŝi tiel, ke estis aŭdebla interparolado de ili, ŝi rapidege ekkuris al la maljunulo kaj kaŝis sian kapeton sur liaj genuoj.

— Nu, kio estas ankoraŭ? — afable ekmurmuris Filip Vasiliĉ, karesante per la mano la dorson de la knabino. — Ĉu vi zee ekvidis iun, timulinon? Nu, kial vi timas? Neniu ofendas vin... la homoj estas noblaj, bone-vestitaj, ne ĉifonuloj...

Preskaŭ samtempe la rojizantoj haltis antaŭ la maljunulo, ĝentile riverencis al li kaj petis axvon. Filip Vasiliĉ, kiu neniam rifuzis al rojizantoj, kiuj ajn ili estus, vidante, ke la nekonatuloj estas homoj ĝentilaj, proponis al ili eniri en la budon kaj ripozigi dum li preparus teon. La nekonatuloj, ŝajne, estis agrable surprizitaj de la propono kaj serveno de la maljunulo kaj, ne atendante ripeton de la invito, sekvis post li. Ili, enirinte, faris krucosignon, zee salutis la mastron kaj, vorto post vorto, nerimarkeble komenciĝis rigla interparolo inter li kaj la gastoj. Kiam Filip Vasiliĉ metis sur la tablon samovaron, ili jam sufiĉe konis unu la alian reciproke. La nekonatuloj estis posedanto de tiu arbaro, kiu kuŝis je ambaŭ flankoj de la relvojo kaj lia kunulo - arbargardisto. Ambaŭ ili ŝajnis al la maljunulo simpatiaj homoj kaj li, post nelonga interna batalo, sciigis al la riĉa gastulo sian sekretan zeron pri akizota terpeco kaj propra dometo, konstruita sur

Rvapaune žubijis

pasigis, ne: pasis

gi. La gasto responde tre surprizis la mastron, proponinte al li por ne alta pago kian ajn lokon, laŭ lia plaĉo, apud la Budo. La propono plaĉis al Filip Vasiliĉ kaj li, sen longa pripensado, tuj post la tetrinkado iris kun la arbarposedanto en la arbaron kaj elektis belan arbaran monteton, kuŝintan preskaŭ tuj post la Budo mem de Ĵpato.

Unu parton de la pago li devis pagi al la posedanto en la urbo, kien li devis veturi kun li post nelonge por kontrakti la aĉtaĵon, la alian - post unu jaro. La kondiĉoj estis tre favoraj por la aĉtanta kaj li estis tre kontenta je la komenco.

Post unu monato post la Budo de Ĵpato jam sonis gaja arbhakado, - oni hakis dikajn arbojn por liberigi lokon por legomĝardeno kaj florgardeneto kaj por konstrui domon por la nova terposedanto. Antaŭe Filip Vasiliĉ reiris pri eta dometo konstruita, sed abunda konstrumaterialo sur la aĉetita terpeco igis lin konstrui pli vastan domon kun ĉiuj necesaj mastrumkonstruaĵoj.

Ĝuste post unu jaro, aŭtune, kiam la domo estis tute preta, li, esiginte de la ofico, por ĉiam transloĝiĝis en ĝin kun la edzino, la abeloj kaj sturnodometoj.

Ĵpato kaj, precipe, Angelina ĝojis senlime je la parencaj najbaroj.

VIII.

Ne reteneble, ne rimarxeble, sin sekve pasis jaro post jaro. Jam ok fojojn la arbaro dum printempoj sin restis per freŝa smeralda foliaro kaj tiom da fojoj perdis ĝin dum senindulgaj aŭtunoj post kiam Filip Vasiliĉ transloĝiĝis en la propran domon. Bela ĉizita bazilo, ĉirkaŭinta ĝin, jam nigriĝis kaj ialoke kurbigis, branĉoriĉaj pomarboj kaj densaj ĉerizarbetoj, plantitaj antaŭ la domo, fariĝis fortaj arboj kaj tute ŝirmis la belan domon de okuloj de preterveturintoj, la sturnodometoj, antaŭe iam xorge metitaj antaŭ la domo laŭlonge de la ĝardenbarilo sur altaj stangoj, antaŭlonge falis, forŝiritaj de ventoj, kaj dum frua printempo matene ne karesis jam aŭdosenton nesilentiganta vigla kantado de sturnoj. Filip Vasiliĉ tute griziĝis, kvazaŭ ĝibiĝis kaj malbone aŭdis, malbone vidis, liaj manoj tremis kaj la rabotstablo delonge estis forlasita de li. Pli grandan parton de tago li pasis en lito kaj sola amuzo por li estis, kiel antaŭe, abel edukado. Lia edzino ankaŭ maljuniĝis kaj kadukiĝis: sen helpo de la baptofilino ŝi jam ne plu povis eĉ moviĝi tra la ĉambroj. La tutan mastrumadon en la domo, ankaŭ en la Budo gvidis nun juna mastro - dekkvinjara belulino Angelina.

Ĵpato ankaŭ maljuniĝis, ofte plendis je doloro en la lumbo kaj je laceco, tamen li ne volis lasi la oficon, kion delonge konsilis al li la gebratanoj, kaj transloĝiĝi kun la filino en ilian domon. Antaŭlonge malkutimiĝinte de babileno kaj uzado de nekonvenaj insultvortoj, nedisigeble am-

ikig
ado
eto,
lti
on
ulo
pri
per
tan
ke
lia
toj
arb
gre
gon
h
por
ter
on
oj,
me
inu
lib
al
ba
ka
va
as
it
pe
go
br
—
7.

ikiĝinte kun la najbaro - baptano, li ĉi tute forlasis, laŭ lia konsilo, la animperceigan tabakfumadon. Li ŝatis stari genuiĝinte antaŭ la ikono, lumigita de malhela lumo de kolora lampeto, dum lia, donita de bio, filino malrapide kaj klare laŭte legis akafistojn¹⁾; li ŝatis aŭskulti kantadon de religiaj himnoj, je kio bonege instruis la knabinon Filip Vasiliĉ, sed pli ol ĉion li ŝatis aŭskulti dum vintraj vesperoj piajn, animutilajn konversaciojn de la maljunulo - baptano kaj, ĉefe, rakontojn de preterizantaj pilgrimantoj pri la Sanxta Lando kaj pri vivo de sanktuloj. Li delonge ekamis pilgrimantojn, sekrete envidis al ili kaj neniam permesis al iu el ili preterizi la budon ne ripozinte en ĝi kaj ne akceptinte lian modestan, tamen tutaniman regalon.

Rišká - iama amiko de Ĵpato - mortis antaŭe longe, liaj infanoj servis ie sur la fervojo kaj lia edzino - vidvino vivis nun almoze. La staciestro, la ĝendarmoj kaj multaj aliaj oficistoj de la fervojo jen mortis, jen translokiĝis. Ĉio ŝanĝiĝis kaj aliĝis, nur, kiel antaŭe, la arbaro bruis je ambaŭ flankoj de la relvojo, ne silentiĝante sonis metalpadenoj de la telegrafo kaj kuro obtuza. Bruego, sxuante la budon, preterkuris tage kaj nokte sennombraj vagonaroj.

Kaj Angelina? Ŝi ankaŭ ŝanĝiĝis: ŝi vere estis belulino kaj ŝia modesta vilaĝana kostumo ne povis kaŝi de flanka observanto ŝian „noblan“ devenon, kiu evidentiĝis en ŝiaj noblaj vizaĝotrajtoj, teniĝo kaj iaxoje en seriozeco ne konforma al ŝia aĝo. Malgraŭ tio, pasiginte la tutan infancon en la arbaro, nenie estinte, nenium vidinte, krom la tri pazenculoj kaj maloftaj preterizintoj, ŝi estis simila al soraĝa besteto: ŝi ĉion tirnis, al ĉio rilatis malkonfide, kvankam tio ne malhelpis al ŝi ĉiam esti obeema, afabla kaj milda. Neniam havis amikinojn - samaĝulinojn, ŝi sciis nek gajajn kantojn, nek dancojn. Ŝi kantis nur religiajn himnojn, legis psalmolibron kaj biografiojn de sanktuloj kaj antaŭtage de grandaj festoj akafistojn antaŭ la ikono; aliajn librojn ŝi nek vidis, nek supozis pri ilia ekzistado. Ŝi amis, kiel patron, Ĵpaton kaj la gebatopatrojn, delikate flegis la kadukan batopatrino, senlace klopodis je la mastremado kaj ofte, en horoj liberej, starante apud la relvojo mem kun signalflageto en la manoj, atendante vagonaron, sin fordonis al neefektivigeblaj revoj. Ŝi penis diveni, kies la filino ŝi estas, kie estas la gepatroj de ŝi, kial ili forlasis ŝin kaj, kun la koro maltranxvile batiĝanta, en ĉiu bele vestita sinjorino, okaze rigardanta ŝin tra malfermita fenestro de vagono, penis rekoni sian patrino.

Unufoje, antaŭ veno mem de pasaĝera vagonaro, kontraŭ la budo haltis manemovata vagoneto, en kiu, krom tri laboristoj, estis la rojestro kaj ia nekonaatulo en oficira uniformo, kun la brusto ornamita per ordenoj kaj krucoj. La knabino neniam ankoraŭ vidis tian gravan per-

1. Laŭdaj himnoj je honoro de la Savinto, dipatrino kaj sanktuloj, ĉion similaj al katolikaj litanioj.

son
de
exp
ka
ojn
kre
ig
—
—
—
ig
ci
—
gon
fa
ka
—
Si
tr
m
—
al
„K
eb
ta
ric
ip
al
p
—
—
—
—
—

sonon kaj tuj jam infane-naive decidis, ke li estas la caro. Dum la laboristoj rapide metis de la reloj la ragoneton por liberigi la vojon por la alproksimiĝanta vagonaro kaj la vojestro ekpaŝis al la budo, ekbalancinte per la kapo al la knabino, la ordenito haltis ĝuste kontraŭ ŝi kaj, ĝentile riverencinte al ŝi, longe fikse rigardis silente jen ŝian belan vizaĝon, jen la restaĵojn, dum ŝi, konfuziĝeme mallevinte la okulojn, senmove staris sur la loxo. Li estis alt-kreska bravulo de kvardek jaroj proksimume kun sunbruna vizaĝo kaj longaj jam grizigantaj lipharoj.

— Kia estas via nomo, mia infano? — li, fine, demandis kun afabla rideto sur la lipoj.

— Angelina... — malkurage, apenaŭ aŭdeble respondis la knabino kaj ruĝiĝis.

— Kia bela nomo! — kuragiĝe daŭrigis la nexonatulon. — Eble, vi ne rifuzigos kontentigi mian scirolecon, mi volus scii, kiomaĝa vi estas? — li daŭrigis kun kelka emocio en la voĉo.

— Dek kvin... — ŝi respondis ankoraŭ pli mallaŭte kaj, ekŭdinte bruegon de la alproksimiĝanta vagonaro, ŝi, kvazaŭ vekiginte de profunda sorĉa sonĝo, tuj, konsciante tutan gravecon de sia devo, faris kelkajn paŝojn al la relojo, rektiĝis, etendis antaŭen la dekstran manon kun signalflageto kaj rigididiĝis en tiu ĉi senmova pozo.

Ŝi rekonsciiĝis nur kiam la vagonaro malaperis el la okuloj. Timeme ekrigardinte ĉirkaŭe, ŝi rimarkis, ke la nexonatulon jam forestis. La laboristoj ree metis sur la relojn la ragoneton, tra la fenestroj de la budo aŭdiĝis laŭta malkontenta voĉo de la vojestro kaj ies la alia — pli mola kaj pli delikata. Ŝi tuj rekonis ĝin.

Dume Ĵpato sidis en la budo, flikante ŝuojn de la knabino. Subite, ekŭdinte la ragoneton, li almetiĝis al fenestro kaj kun sciroleco, miksitaj kun maltranxilo, ekrigardis la sinjorojn. „Kion, — li ekpensis, — bezonas de mi tiaj gravaj personoj?“ — kaj ĉe ne moviĝis de la loxo. „Kred-eble, — li daŭrigis pensi, — ili returas ien aliloken kaj haltis ĉe mi nur por preterlasi la kurantan vagonaron, ja tio ĉi okazas ifoje.“ Li ĉiam rigardis, kiel antaŭe, tra la fenestro: subite li ekvidis, ke la ordenito alproksimiĝis al la knabino kaj jam ion ekparolis kun ŝi, dume lia kunulo — Ĵpato tuj rekonis en li la vojestron, kiun li vidis supraĝe du-tri fojojn en la stacidomo — tuj ekpaŝis al la budo. Ĵpato konfuziĝis, ĉe ne malfermis la pordon por la gasto. Tiu eniris estre, fierce, ĉe per kapoklino ne salutis la mastron, kaj tuj demandis:

— Ĉu vi estas fervoigardisto Ĵpato?

— Ĝuste tiel, via moŝto, — Ĵpato respondis, riverencante al li.

— Ĉu vi trovis antaŭ kelkaj jaroj en la stacidomo forlasitan suĉinfanon, knabinon?

— Mi trovis, — humile respondis Ĵpato, ne porante ankoraŭ kompreni, kion oni celis per la de-

ma
-C
-S
-L
tro
gra
ip
enu
-v
kon
al v
kne
roj
pa
ges
-
-
Kue
cu
-
fo
-
la
do
ur
ig
pa
ka
to
on
pl

mandoj.

— Ĉu ŝi estas tie knabino?... — li kapsignis je la fenestro.

— Ĝuste ŝi estas, via moŝto...

— Nu, dankon! — li diris, ekspirante kun plifaciliĝo. — Oni tute elturmentis min, deviginte min trovi ŝin. Ni longe serĉis ŝin, nu, almenaŭ nun ni trovis! Bone... Kune kun mi venis unu tre grava sinjoro, meritoplena generalo, la patro de tiu ĉi knabino...

Ĵpato kaptis per la manoj la muron por ne fali, ĵus li ekauĝis la lastajn vortojn. Tiutempe eniris la generalo.

— Nu, jen, via generala moŝto, — la rojestro gaje ekparolis, — fine, ni trovis. Ĉu vi vidis, ĉu vi rekonis ŝin? — kaj ree, sin turnante al Ĵpato, li daŭrigis: — Estu tre longe, se mi ĉion rakontus al vi, kiel okazis, ke oni forlasis la infanon, sed tio ne estas grava... Diru, ĉu vi redonos la knabinon al la gepatroj? Ŝia patrino nun estas treege malsana, sopirante je ŝi, kaj doktoroj konsilis nepre trovi kaj venigi al ŝi la filinon, alie la malfeliĉulino mortos. Jen estas ŝia patro... Vi mem, via generala moŝto, nun preparolu kun li la aferon, — li ree sin turnis al la generalo.

La generalo ekrigardis Ĵpaton milde, afable. Poste li diris:

— Nu, bona homo, ni inde rekompencos vin, nur diru, ĉu vi redonos al mi la filinon?...

— Via generala moŝto!... — malspere ekris Ĵpato. — Kiel mi redonos ŝin?... Ŝi estas por mi „ĉio"! Kunkiu mi restos?... Ĉu por tio mi pasigis super ŝi — infaneto sennombrajn sendormajn noktojn, ĉu por tio mi ploris super ŝia lulilo dum tutaj noktoj, kiam ŝi malsanis?...

— Jen, kia vi estas!... — la rojestro interrompis Ĵpaton, kolezeme rigardante lin, — kaj se oni perforte forprenos ŝin de vi? Ĉu vi pensis iam pri tio?...

Neniu rimarkis, kiel la knabino per neaŭdeblaj paŝoj enĝlitis en tiu minuto en la budon por meti la signalflageton sur la lokon. Farinte tion ĉi, ŝi rapide foriris, senbaze ferminte post si la pordon. Sed, kvankam ŝi restis en la budo nur unu mallongan momenton, en ŝia memoro engravurigis por longe la minacaj vortoj de la rojestro, kiujn ŝi bone aŭdis. Tiuj ĉi vortoj, ankaŭ la humiliga, misera pozo de Ĵpato, tute konsternis ŝin. Apud la fornego, ŝi vidis, staris humilega figuro de pala Ĵpato — ŝia bona patro emociita. Ŝi ankoraŭ neniam vidis lin tia kompatinda, senhelpa kaj kontraŭ li kun extra sintenado, elstariginte unu piedon antaŭen, staris la rojestro, svingante per blanka ganto, kaj severe, laŭtroĉe parolis al li la minacajn, timigajn vortojn.

Metinte la manojn post la kapon kaj forte kunpreminte per ili sian dikan kaj molan harligon, ŝi flugrapide ekkuris for de la budo, de la kortranĉanta ofenda sceno, de la timigaj enigme plenaj vortoj. Trakurinte la ĝardenon kaj larĝan korton post la domo, ŝi glitenkuris en la fojn-

malforte, ne forte, etc

jon, sin ĵetis sur molan bonodoran fojnon, kovris la vizaĝon per la manoj kaj ekploris laŭte, konvulsie, nedeteneble.

— Frankviliĝu, sinjoro, — siavice interrompis la rojestron la generalo, — mi komprenas lin... Liaj sentoj kaj aldoniteco al la knabino estas ja tiel naturaj, tiel kompreneblaj... — kaj, sin turnante al ĵpato, li aldonis: — mi ne volas perforte!.. Mi, mia kara, ĉion pripensos, ĉion priparolos. Mi tute ne volas ofendi vin, kontraŭe... Bedaŭrinde, hodiaŭ ni ne havas tempon por tio. Baldaŭ mi ree venos... Kvankam mi interparolis kun la knabino, tamen mi ne diris al ŝi, kiu mi estas, ankaŭ vi ne parolu al ŝi tion ĉi, ke ŝi ne maltranxviliĝu...

Sed ĵpato plu aŭdis nenion. Kiam la sinjoroj eliris, li falis sur la benxon kaj ekploris maldolĉe, malespere, kiel, ŝajne, li ploris ankoraŭ neniam.

IX.

Tiutempe Filip Vasiliĉ, nenion sciante pri la okazinta, bonhumore kuŝis en sia lito kaj laŭtvoĉe, ne rapidante, rakontis ion edifan el sia infaneco al sia okjara nepo. La knabo, larĝe malferminte la okulojn kaj kunpreminte per siaj manetoj la rejnecan manon de la avo, kuŝintan sur liaj genuoj, aŭskultis avide, detenante spiradon.

Ekknaris la pordo, en la ĉambron malkurage eniris ĵpato. Lia vizaĝo estis pala kaj zorgatarita. La avo tuj ĉesigis la rakonton kaj demande ekrigardis la veninton.

— Avo!... Avo, nu, diru, kion li rakontis al vi?... — malpacience ekruis la knabo, facile puŝante lin je la mano.

La avo, anstataŭ respondo, liberigis sian manon el la kroĉigemaj manoj de la nepo kaj silente deplankigis lin. Dume ĵpato alpaŝis al la maljunulo kaj riverencis al li.

— Bonan tagon! — li diris hezite, etendante la manon al la baptano.

— Bonan tagon! Sidiĝu, estu gasto... Mi ankoraŭ ne vidis vin hodiaŭ, — tiu diris responde, ne levigante de la loko kaj fikse rigardante la gaston. — Ĉu vi estas sana? Via vizaĝo estas tia... aŭ io okazis malbona al vi?..

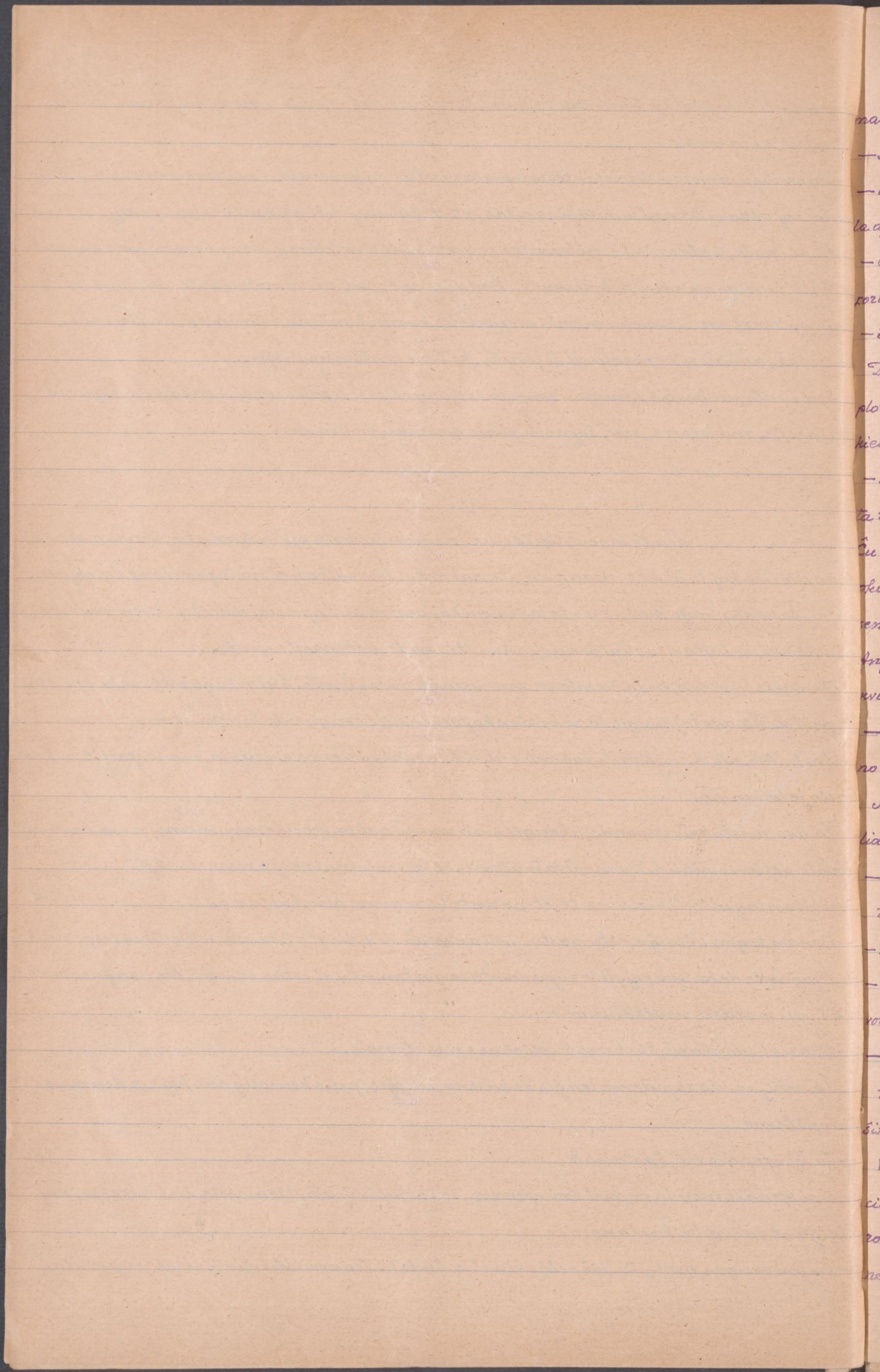
— Okazis!.. Ho, okazis, baptano!.. Mi ĉe ne povas elparoli...

La maljunulo rapide leviĝis de kusen, sidiĝis, faris krucosignon kaj ree demandis kompateme:

— Ĉu iu ofendis vin, baptano?

— Oni ofendis min!.. Ho, kiel oni ofendis... — balbutis ĵpato, tremante, kiel en febro, kaj sidiĝante apud la baptano.

— Ĉu oni eksigas vin?... Ĉu oni pelas vin el la budo?... Frankviliĝu, tio ĉi estas ne granda

malŝeliĉo... La domo estas granda, mi delonge jam petas vin...

— Ne!.. ne, baptano!.. Ne tio... Ĝo pli malbona...

— Mia Sinjoro!.. Nu!.. Nu, rakontu... parolu... Trankviliĝu kaj parolu!.. Mi kune pripensos la aferon, priparolos. La Sinjoro helpas al ni kaj ni...

— Oni intencas forpreni... forpreni perforte nian trezoron, mian Angelina-n!.. — kolektinte portojn, kiom li povis, diris Ĵpato kaj senhelpe, plorante falis sur la ŝultron de la amiko.

— Sinjoro!.. — tiu, surprizita, povis nur diri, turnante sian rigardon, plenan de petego, al ikono.

Dum unu minuto en la ĉambro regis turmentiga, enigmoplena silento, — nur aŭdiĝis plorĝemoj de Ĵpato kaj apenaŭ aŭdebla flustrado de la konsternita maljunulo, kiu penis, kiel ĉiam, trovi por si subtenon kaj konsolon ĉe Dio.

— Sed, eble, baptano, oni babilas ĉi tion senbaze? — fine, komencis Filip Vasilĉ kaj malportita radieto de espero jam trakuris lian sulokplenan vizaĝon. — Ĉu oni povas kredi al tio ĉi? Ĉu vi aŭdis?.. Ĉu iu penis iam forpreni hundacoŝon trovitan de iu kaj kreskigitan? — en liaj okuloj jam brilis certeco, ke, fine, li trovis konvenajn argumentojn, ke la timo, kiun li eksentis dum la unua minuto, estis antaŭtempa kaj vana. — Pripensu, baptano!.. Kaj nia Angelina estas ne hundacoŝo, sed homo, kiun ni... kiun vi kreskigis kaj edukis dum dek kvin jaroj... Ne kredu, karulo, ne kredu, oni mensogas. Neniu forprenos...

— Se oni nur babilus, baptano, — rektigante, interrompis lin Ĵpato, — sed ĵus vizitis min antaŭ veno de la vagonaro la vojestro kaj unu generalo... la patro de ŝi...

Filip Vasilĉ eksentis, ke la planko, sur kiu li ĵus staris, malrapide ekmoviĝis for el-sub liaj piedoj, lia tuta antaŭnelonga espero tuj foriĝis senzerene.

— Ĉu la patro mem?... — li nur povis diri surprizita.

La maljunulino — mastro, ek-aŭdinte en sia ĉambro la voĉojn kaj ploron, vokis la edzon.

— Kio okazis, vi ploras? — ŝi demandis lin, ĵus li eniris.

— Malŝeliĉo!.. Ĵru, Ĵpaĉjo ĉion rakontos... Ĵe troviĝis la patro de nia Angelina... Li parolas, oni volas forpreni ŝin... — li flustris al ŝi, kondukante ŝin je la mano.

— Ĉu vi frenezigiĝis?... Mi ne fordonos, ni ne fordonos!..

La maljunulino preskaŭ svenis kaj Filip Vasilĉ devis uzi multe da penoj por alkonduki ŝin al sia lito, sur kiu, kiel antaŭe, senhelpe, senespere sidis Ĵpato kaj ploris.

Viŝinte la okulojn per maniko kaj penante akcepti trankvilan mienon kaj voĉon, Ĵpato komencis sian malĝojan rakonton. Sed, malgraŭ la tuta penado konservi trankvilecon, li ofte interrompis sian parolon por subpremi larmojn, kiuj ĉiam staris en la okuloj, pretaj ekflui, kaj por ne elmontri sian emocion.

efektive

Li finis. La gemaljunuloj silentis, malgaje mallevinte la okulojn kaj evitante ekrigardi unu la alian. La silento daŭris jam kelkajn minutojn, sed neniu rapidis ion aldoni al la akontita, eldiri sian opinion aŭ konsilon, kvazaŭ timante ~~mal~~ malutili al la afero, kaj esperante, ke, eble, iu alia pli ĝuste, pli bone plenumos tiun ĉi taskon.

— Ĉu ni fordonos? — fine, trazompis la silenton malforta voĉo de la maljunulino. — Ĉu por tio ni edukas ŝin, gardis? — Kiu do flegos nin, kiu enterigos? — Ŝi ekploris kaj ŝia grizhara kapo maljuna ekskuiĝis konvulsie pro malspera perspektivo, kiu tiel reliefe subite ekstaris antaŭ ŝiaj okuloj.

— Ni havas filinojn, ili ne forlasos nin, — rememorigis Filip Vasiliĉ al la edzino. — Jen, la Baptano, — li okulsignis al ŝi Ĵpaton, — efektive havas nenion!.. Sed estu volo de Dio, sen Lia volo eĉ unu haro ne falas de nia kapo, mia kara Baptano, — li aldonis, karesante per la mano Ĵpaton je la ŝultro.

— Jam tia estas mia sorto: antaŭe mi estis sola, nun ankau... — mallaŭte ekflustris Ĵpato.

— Sed ĉu vi memafere decidis fordoni ŝin? — la maljunulino ree demandis. — Mi ne permesos... mi neniam konsentos...

— La sinjoro estas meritoplena, grava persono... li ne forprenos ŝin perforte, li diris... — tute agustaloke enmetis sian konsideron Ĵpato.

— Se sinjoroj volos ion, ili faros tion, ĉar... — komencis Filip Vasiliĉ, sed tuj li estis interrompita de la edzino.

— Ĉu estas tia leĝo? — ŝi diris.

— Tia leĝo ne estas, mi scias, sed, se oni volos, oni trovos alian leĝon, favoran por si... La sinjoroj ne similas al ni — malkleruloj... Ĝli konas ĉiujn juĝistojn kaj tuj, kion ajn farus, restos pravaĵaj... Klerco, lerteco kaj mono havas grandan forton... Se la knabino estus adoptita, nu, tiam estus tute alia afero...

— Ĉu mi ne parolis al vi, ke vi adoptu ŝin? — riproĉe enmetis la maljunulino.

— Vi parolis. Sed se ni havus tempon por tio!.. Ĉu mi aŭ Baptano Ĵpato havis iam sufiĉan tempon por tio? Por tio ni ja devus longe klopodi en la urbo... Nun tio ĉi estas nekrektebla kaj ni havas eĉ nenian dokumenton...

— Kiel nenian? — demandis Ĵpato.

— Ĉu vi havas ian? — ekmiris Filip Vasiliĉ. — Kian?

— Tion, kiu estis en la korbo kun la infano, — grantone kaj serioze diris Ĵpato.

— Nu, ĝi ne estas oficiala dokumento, ĝi valoras nenion...

Ĝli interparolis longe kaj, kvankam atingis nenian konkludon, tamen, disigis, kiel ĉi-
am okazas post sincera konversacio, kun plifacilitaj animoj. Metinte la tutan aferon je

do de
is ku
ejer
kaj
aro,
igic
ce, ka
Lo
eraj
on,
nova
Ese
co.
ias
ma
En p
varn
tun
taie
pid
igis
non
raie
- C
ip
ino
em
-
an
L

de Dio, ili, pro kompato al la knabino, interkonsentis nenion paroli al ŝi pri la okazinta afero kiam la afero mem klarigos.

X.

Ĉiuhore, ĉiuminute, tage kaj nokte atendante kun la koro premeigita, ĉi jen zee venos subite la vagoneto kun la generalo kaj... (je tio ĉi pensoj de li ĉiam interrompiĝis kaj lia imago ne kuraĝis iri pluen), ĵpato ekstremadis ĉe ĉiu bruo de malproksima ŝarĝvagonaro, ĉe ĉiu ekfrapo. Dum la lasta tempo li fariĝis ankoraŭ pli silente ma, zorgata keta kaj rezignema. Kiam apud li estis la knabino, li longe fikse rigardis ŝin kun amo, kvazaŭ diaŭan-
te, kaj senĉese silente karesis ŝin per la mano je la kapo.

La knabino ankaŭ ŝanĝiĝis. Kvankam ŝi kaŝis sian scirolecon kaj nenion demandis pri la misteraj vizitintoj, kvankam ŝi, post la sceno, vidita en la budo, estis ofendita, ŝia koro antaŭsentis ion, ŝi malklare konjektis, ke oni havas ian sekreton, rilatantan proksime al ŝi, dolĉe zavis pri io nova neeviteble-okazonta kaj ankaŭ atendis ion.

Estis vespero de ia festo. La suno jam malsupreniĝis post la arbaro kaj en la budo regis krepusko. Apud fenestro mem, metinte libron sur la fenestron, sidis Angelina kaj kun granda entuziasmo legis biografion de ia sanktulo. Vestita feste, ŝi nun, kun ruĝiĝintaj vangetoj kaj malsuprenfalintaj bukloj, estis neordinare ĉarma. Ĵpato sidis je la tablo apud alia fenestro. En profunda silento, aviderne kaptante ĉiun sanktan vorton, li malrapide trinkis jam malarmitiĝintan teon kaj amplene rigardis la knabinon. Ĉu la libro estis tiel interesa, ĉu li profundigis en siajn sekretajn zetojn, sed li tute ne aŭdis, kiel la vagoneto, atendita kun tia antaŭtimo, senbrue venis kaj haltis ĝuste kontraŭ la fenestroj. Tamen voĉoj de la laboristoj kaj rapidaj paŝoj de la generalo rekonsciigis lin. Ĵus li ekremis, kompreninte ĉion, la pordo malfermiĝis kaj en la budon, tintante per spronoj, eniris la gasto. Apud la sojlo mem li formetis sian ĉapelon, faris krucesignon kaj ĝentile, kun plej afabla micno, salutante la loĝantojn, kiuj ankoraŭ sidis sur siaj lokoj, diris:

— Ĉu mi povas eniri? Ŝajne, mi malhelpis al vi...

Ĵpato rapide saltleviĝis de la benko kaj faris kelkajn paŝojn al la veninto, dume la knabino, interrompinte la legadon, ne ellasante la libron el la mano, staris senmove, konfuziĝinte mallevente la kapon. Ŝi estis tre ege surprizita kaj volonte sin kaŝus ien, sed estis malfrue.

— Pardonu, — daŭrigis la gasto kun kutima senĝeneco kaj ĝentileco de salonulo, siavice farante kelkajn paŝojn antaŭen, — sed, laŭ mia promeso, mi venis por preparoli la aferon...

Li ne finis la frazon, kvazaŭ hezitante, ĉu li devas, aŭ ne, alpaŝi al la afero en ĉesto de la

inabi
— Kie
lia ge
La
al. si,
— M
La
aliqu
ruete
unka
rato,
vix.
konis
— P
come
nte
gis,
raj p
ciig
time
re, s
— sur
J
mit
ser l
la on
Brue
kare
N
este
fel
his
ro s

knabino.

— Kiam? Ĉu pri la knabino?... — diris Ĵpato, apenaŭ havante fortojn elparoli la lastan vorton.

Lia gorĝo sekigis kaj sango alfluis al la kapo. (La generalo)

La generalo nenion respondis, ekrigardis la knabino kaj tuj kun decideco alpreksimigis al ŝi, kunpremis en siaj brakoj kaj kovris ŝian ruĝrangan vizaĝon per kisoj.

— Mia kara... mia kara knabino... — li flustris.

La knabino ne kontraŭstaris. Ŝa nova, dolĉa, ankoraŭ nekonata sento kaptis ŝin kaj ŝi, maligante larmojn de feliĉo, ĉiam pli kaj pli konfidece alpremis sian kapon al lia larĝa brusto. Ĵpato kvazaŭ tetanigis. Li tute ne atendis tian finiĝon, tian kuraĝon de la veninto, ankoraŭ tian konduton de la knabino. Lia koro disŝiriĝis pro ĵaluzo, pro malamo al la nekonata, kiu venis de ie por rompi lian feliĉon, por deprimi lian solan konsolon kaj celon de la vivo. De alia flanko li estis ankoraŭ kortuŝita je la nevidita sceno, kiam la koro de la filino tuj rekonsolis la patron, kiu ŝi nek konis, nek vidis iam.

— Pardonu... eble, pli frue mi devus ĉion klarigi al vi, sed patra sento superas... — li zee komencis, metinte la manon sur la ŝultron de la knabino kaj kun nexaŝata kompato rigardante Ĵpaton. — Ĉu vi kredas, mi kaj la edzino opinis ŝin mortinta kaj nur tute okaze ni sciigis pri ŝi... Ho, kion ni travivis dum tiu ĉi tempo! Longe ni serĉis ŝin ĉie, ĉie informigis pri ŝi kaj fine... Ŝia patrino mem volis tuj veni ĉi tien por proprokule vidi ŝin kaj tuj... sed ŝi pro la feliĉo, kaj fine... Ŝia patrino mem volis tuj veni ĉi tien por proprokule vidi ŝin kaj tuj... sed ŝi pro la feliĉo, ĉiĝinte, ke la filino estas viva kaj sana, malsanigis. Ŝia ĝojo estis tro granda, ŝia feliĉo estis senlima... kaj ŝia organismo ne eltenis, ŝi malsanigis. La malsano estas serioza, tiel serioza, ke, se vi iom prokrastos... se vi ne tuj fordonos la knabino al ŝi, ŝi mortos!... Tiel diris doktoroj... sur la okuloj de li brilis larmoj.

Ĵpato senhelpe mallevigis sur la benkon kaj, penante kompreni ion, vagis per la larĝe-malfermitaj malhelaj okuloj tra la ĉambro, kvazaŭ li subite perdis la vidsenton, kvazaŭ li serĉis iun per la rigardo kaj ne povis retrovi. La knabino, kiel antaŭe, sidis senmove, silente, mallevinte la okulojn kaj nenion vidante, nenion aŭdante. Nur ŝia koro batis nekutime-intense en la brusto kaj la belaj, iom paligintaj, lipetoj konvulsie tremetis neaŭdeble flustrante la sorĉan, karan kaj tiom nekutiman por ŝi vorton „panjo... mia panjo...”

Neniu interrompis la silenton, ĉiu estis tro okupita de siaj propraj pensoj, impresoj, kiuj estis tiel malsamaj kaj fatalaj por ĉiu el ili kaj promesis al unu en tre proksima estonto feliĉon kaj plenan ruinigon, malĝojon al la alia. Tamen la silento premis ĉiun el ili, sufo- kis iliajn esperojn, kiuj estis ankoraŭ malsamaj kaj je kiuj ĉiu aliroĉigis el ĉiuj fortoj: la pat- ro sojris tuj ekraŭdi pri la konsento de Ĵpato, Ĵpato siavice deziregis, ke la turmentiga in-

sub
geru
kun
rif
long
alen
kaj
ti, a
Exb
talp
igis
—
ind
ne
ben
ani
bua
sa
plu
nun
vasi
Blo
mo
—
on.
tre
sia
is
fil

subo, kia ŝajnis al li la tuta afero, malaperu senpostsigne. eble plej baldaŭ, ke foriĝu dan-
gero de la minacanta disigo, ke aperu de ie nekontraŭstarebla helpo, defendo. Kiel antaŭ
skuloj de homo, kiu devos tuj neeviteble perezi, en unu momento ripetigas kun ĉiuj plej sensig-
nifaj detaloj la tuta pasinta vivo, tiel ankaŭ antaŭ Ĵpato ree traglitis nevole komence la
longaj jaroj de la senĝoja, senenhava vivo de la soleco, poste malfacilaj, klopodemaj, tamen
plenkaj jaroj de la infaneco de la knabino, poste la lastaj jaroj, plenaj de trankvileco
kaj interna memkontenteco, mallumigataj de nenio. Li klare rememoris ĉion tion
ĉi, ankoraŭ pli klare li prezentis al si senesperan estontecon, se li senigis je la knabino.
Ekbloris subite vento, malgaje, ĝuste xiel tiam - antaŭ dekkvin jaroj, riproĉe eksonis me-
talfadenoj de la telegrafo kajakra, netolerebla doloro tranĉe ekspikis lian koron. Li lev-
iĝis, akceptis decidoplinan pozon kaj laŭte, senhezite diris al la generalo:

— Mi ne povas... Tio ĉi estas neebla!

Lian impreson faris tiu ĉi respondo je la generalo kaj je la knabino, ĉu ili silente kaj
indiferente akceptis ĝin, ĉu la generalo protestis kaj parolis ion responde, - Ĵpato ne aŭdis,
ne memoris. Konsciante, ke li diris nur tion, kion li devis diri, li ree malleviĝis sur la
benkon kaj alprenis la kapon al la muro. Li aŭdis nur la telegrafzumadon, kiu vibr-
ante je ĉiuj eblaj manieroj, ŝajne, penis je tiu ĉi fojo nur aprobi lian rifuzon.

XI.

Pri la okazinta iamaniere sciigis Filip Vasiliĉ, iamaniere oni venigis en la
budo lian edzinon. ~~Ĝiaj~~ vizagoj estis emociitaj. La knabino, kaŝinte sian vizagon en la den-
sa barbo de la baptopatro, silente ploris. Bloris akra vento, je la fenestroj frapis grandguta
pluvo, la telegrafo plorĝernis. La laboristoj, antaŭ longe formetintaj la vagoneton de la reloj,
nun serĉis rifugon de la pluvo ankaŭ en la budo, okupinte lokon apud la pordo mem. La mal-
vasta budo estis plen-plena de la homoj. Ĝu ekbruligis la lampo. La generalo sidis je la ta-
blo kontraŭ Ĵpato, kiu apatie rigardis siajn maldelikatajn, sulkiĝintajn manojn, kaj per
mola voĉo sincertone parolis:

—... Subite komenciĝis la ribelo en Ĥirujo... Mi aŭdis, ke Eŭropo enmiksiĝas en la afer-
on... Ĉiunminute mi povis atendi, ke jen oni sendos tien min kun la taĉmento. Mi ambau
treege malĝojis, sed la disigo estis neevitebla. Mi skribis al la patro, petante lin doni en
sia domo rifugejon al la edzino. Respondo venis baldaŭ. Kvankam el la sektona letero est-
is klare, ^(por mi) ke la patro ankoraŭ koleras je mi kaj ne povas repaciĝi kun penso, ke mi - lia sola
filo kaj heredonto de la grandega postava bieno - elziĝis kontraŭ lia volo je Luba, kiu al

port
naci
siam
ve,
la e
pre
mi
sin
na,
mil
Ha,
mis
kian
C
ipa
citt
—
dau
re v
voce
mor
ado
ke c
sero
ank
ke l
nion
kaj
tay
pat
sed
ke p
Si,

ortis al mi nek riĉecon, nek eminentan parencon, tamen ni ne havis alian eliron kaj
 paciencie toleris tion pli, ke mi estis tute certa pri tio, ke la patro, ekvidinte ŝuba' on kaj taksinte
 sian saĝon kaj belecon, baldaŭ ŝanĝos sian opinion pri ŝi kaj ekamos ŝin, kiel filinon. Efektive,
 mi ne eraris... Antaŭ mia forveturo al la Oriento mi pelegis la ~~patron~~ patron prizorgi
 la edzinon dum mia foresto, ankaŭ naskiĝintan idon kaj anstataŭi min. La patro, kom-
 preneble, promesis kaj mi forveturis kun pli faciligita animo... Jam veninte la Orienton,
 mi ricevis telegramon de la patro, ke Ŝuba estas serioze malsana, ke doktoroj unuvoĉe sendas
 ŝin ien fremdlanden por sin kuraci, ke la ido naskiĝinta - la knabino, nomita en la baptado Angel-
 na, mortis pro malforteco... Pluajn sciigojn mi ne havis de li preskaŭ ĝis la fino mem de la
 milito. Dume la edzino ĉiam sin kuracis en Menton kaj sen paciencie atendis mian venon tien.
 Ha, kiel ŝi bedaŭris, kiel sopiris, ke la senkoruloj sub preteksto de danĝero, kiu, kiel oni asertis,
 minacis al ŝia vivo, eĉ unu fojon montris al ŝi la knabinon nek viva, nek mortinta post
 kiam ŝi rekonsciigis post profunda sveno, servinta la naskprocedon!...

Ĉiuj en profunda silento aŭskultis lin kun ĉiam kreskanta scivoleco kaj kortuŝeco. Eĉ
 ĵpato kvazaŭ forgesis sian malamon al li kaj jam kun kompto fikse rigardis lian emo-
 ciitan nobl^rrajtan vizaĝon.

— En eksterlando, migrante de unu kuracloko al alia, mi pasigis kun ŝi multajn jarojn, — li
 daŭrigis post nelonga paŭzo. — Ŝi resaniĝis, fine, kvankam sopirado je la infano, kiu ŝi eĉ
 ne vidis, ne donis al ŝi trankvilon kaj, ĉefe, premegis ŝin terura verdikto de kuracistoj, kiuj unu-
 voĉe eldiris la opinion, ke plu ŝi ne havos infanojn. Reveninte hejmen, ni baldaŭ sciigis pri
 morto de la patro, enteriginte kien, ni restis en la bieno por aranĝi aferojn je ĝia administ-
 rado. De tempo al tempo vizitante la tombon de la mortinto, la edzino ekmemoris unufoje,
 ke en la sama tombejo devis esti ankaŭ tombejo de ŝia neforgesebla knabino. Ŝi komencis
 serĉi ĝin, sed sensukcese, ĉar neniu povis montrigi al ŝi. Je la serĉado ekinteresiĝis
 ankaŭ mi... kaj jen nur tiam de maljuna tombejgardisto mi je unua fojo ricevis aludon,
 ke la filino ne mortis, ke neniu enterigis ŝin tie... Imagu mian miron kaj ĝojon!... Ne-
 tion dirinte al la edzino, mi komencis serĉosi en paperoj de la mortinto kaj jen unufoje, post longa
 kaj atenta esplorado de ĉiaj ŝrankoj kaj kestoj, mi trovis flaviĝintajn fragmentojn de lia iama
 taglibro... kaj sciigis pri unu kruelega, senkora krimo, kies iniciatoro kaj inspirinto estis la
 patro... En la taglibro mi trolegis, ke li estis trege malkontenta, ke naskiĝis la nepino,
 sed ne nepo, kiu li esperis vidi senpera daŭriganto de sia eminenta kaj glora generacio...
 ke pro malamo al Ŝuba, kiu „forlogis“ min (kiel estis skribite) kaj „devigis“ min edziĝi je
 ŝi, li decidis utiligi ŝian malsanon por liberiĝi per unu fojo de la malsaninda infano kaj

por
on ka
pano
kiam
gi, la
kiel
je la
past
nem
kuŝe
cido
ado
igis
rojo
venk
ma
post
ean
emu
cesa
ata
rice
ordi
lete
la t
unu
en p
ri, e
mi
no,
gra
lun

por renĝi al la bofilino... ke unu servistino, returanta hejmen, konsentis plenumi tiun ĉi taskon kaj ĵeti ie dum sia vojo la knabinon... ke oni interkonsentis diri al la patrino, ke la infano naskiĝis malforta kaj mortis tuj post la baptado, en kiu oni nomis ŝin Angelina... Kiam la novaĵo estis konsternanta kaj plej fidinda, tamen mi ne diris eĉ unu vorton al la edzino pri ĝi, la surprizo ja povus mortigi ŝin. Mi decidis, ne perdante tempon, tuj komenci serĉadon, sed, kiel intence, okazis granda malhelpo. La edzino, kiu nenion sciis pri mia eltrovo, eksopiris je la hejmo, je la suda suno kaj postulis tujan revenon. Mi demandis sekrete pri la afero la pastron, servantojn de la domo, sed ĉiuj ili estis novaj loĝantoj de la vilaĝo kaj nenion sciis, nenion aŭdis pri la knabino. Mi forveturis. Longa kaj laciga vojo per ĉevaloj de la bieno, kuŝinta je sesdek kilometroj de la fervojstacio, devigis nin iom ripoti en la restoracio apud la stacidomo kaj preterlasi unu ragonaron. Tiun ĉi tempon nature mi uzis por demandado kaj serĉado... kaj de unuaj paŝoj mem en tiu ĉi direkto mi atingis tute neatenditan sukceson... mi sciigis, ke mia filino estis ĵetita en la stacidomo kaj akceptita de ia bonkora servisto de la fervojo... ke ŝi nun vivas kun li... Mi triumfis kaj jam intencis sciigi la novaĵon al la edzino, sed renkis min prudento. Mi decidis antaŭe konvinkiĝi per miaj propraj okuloj... Sed tempo mankis kaj mi estis devigita interrompi la serĉadon, kiam estis jam trovitaj preskaŭ ĉiuj postsignoj de la perdita filino... Feliĉe, en la vagono mi renkontis mian malnovan kolegon - ĉi tiu estis fervojestro. Mi ne povis kaŝi de li mian sekreton. Li montriĝis tia korresponema kaj bonservema, ke promesis al mi tujan sian helpon kaj donis esperon, ke li senprokraste kolektos ĉiujn necesajn sciigojn pri la knabino kaj pri ŝia vivo, se nur ŝi efektive vivas en limoj de la fervojo, administrata de li, kaj rezultatojn sciigos al mi... Mi reveris hejmen kaj je dua aŭ tria tago post la reveno mi ricevis la promesitan telegramon. Ĝis tiam inter mi kaj mia edzino estis neniaj sekretoj, mi ordinare ne atentis al kiu estas adresita ia korespondado kaj ofte okazis, ke mi malfermis ŝiajn leterojn kaj ŝi la miajn. Nu, la telegramo venis ĝuste en mia foresto, ŝi tralegis ĝin kaj svenis... la telegramo sciigis: „Via filino estas viva kaj sana. Ŝi loĝas proksime de stacio K. en familio de unu malriĉa, sed bona fervojisto“. La edzino malsaniĝis... oni konsilis al mi tuj veturi ĉi tien kaj, se eble, renigi la knabinon... Nu, vi scias, ke mi vizitis vin kaj vidis... Kaj mi ne kaŝos de vi, de la unua rigardo je la knabino mi eksentis, ke ŝi vere estas mia... ŝia filino, ĉar ŝi estas mirinde simila al... Luba... Jen, vidu mem, mi kunprenis portreton de la edzino!...

La generalo elprenis el flanka poŝo monpaperujon kaj, kun rimarkebla tremado de la manoj, silente donis al ĵpato fotografiaĵon.

Tuj ĉiuj sin ĵetis al la tablo kun nekaŝata scivoleco. Ĵpato, leviginte de la benko, metis la fotografiaĵon al la lampo kaj longe kaj peneme rigardis la portreton, jen alproksimigante ĝin al la lumo, jen malproksimigante de ĝi. Ekskuinte per la kapo kaj profunde ekspirinte li ankau si-

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

lente donis la portreton al Filip Vasilic. Tiu ne rapidante sin armis je okulvitroj kaj longe fikse rigardis la nekonatulinon.

— Mirinda afero!... — li povis nur diri, donante la fotografajon al la edzino, kiu ankaŭ iam maniere sen ies helpo alrampis al la tablo kaj delonge senpacience tiris la edzon je maniko. Sed ŝi vidis malbone. Oni serve me metis la lampon al ŝia vizaĝo mem, ne malpli serve me la edzo metis sur ŝian nazon siajn okulvitrojn. Ŝi longe povis nenion ekvidi.

— Ha, kia ĉarma ŝi estas!... — fine, ekruis la maljunulino. — Kaj kia simileco... jen la nazo kaj la lipoj estas ĝuste tiaj, kiajn havas mia Angelina!...

La laboristoj, nun ankaŭ starintaj apud la tablo kun seriozaj kaj pensoplenaj mienoj, kun scivoleco rigardis jen la knabinon, jen la portreton kaj per kapskurado esprimis sian miron.

— Du gutoj da akvo ne pli similas unu al la alia, ol la knabino al la sinjorino! — diris unu el ili, metante la portreton sur la tablon kaj reirante al la pordo.

Nur nun, demande ekrigardinte la vizaĝojn de ĉiuj ĉeestintoj, timeme prenis la fotografajon en la manojn la knabino. Ĵus ŝi ekrigardis la portreton, larmoj tormente ekfluis el ŝiaj okuloj. Ŝi metis ĝin al siaj lipoj, korris per varmaj kisoj kaj, ekruinte: „Panjo!... Mia panjo!“ — faligis la kapon sur la tablon.

La generalo, ne deturnante de ŝi sian amplenan rigardon, intense palpebrumis — sur liaj okuloj ankaŭ brilis larmoj. La maljunulino, sin apoginte je la edzo, senĉese viŝis la okulojn per nazotuko kaj balbutis, sufokante sian ploregon, ion kortuŝan. Ĵpato delikate karesis per la mano la kapon de la ploranta knabino.

— Nu, karaj homoj... — ekkomencis la gasto, kiam la aŭskultantoj iom trankviliĝis. — Mi finis la rakonton, nun ĝi estos nelonga... La edzinon mi trovis, kiel antaŭe, malsana. Estas malfacile por mi eldiri al vi, kiel ŝi ĝojis, sciiginte, ke mi trovis kaj vidis ŝian filinon — belulinon... kaj kiel ŝi suferis, konsciante, ke ŝi mem ne povas, ne havas fortojn, fari la saman!... La malsano progresis de tago al tago, ŝi senĉese ripetis la nomon de la filino kaj norde en febra deliro delikate konversaciis kun ŝi, kazaŭ ŝi sidis apud ŝia lito... kaj, fine, ŝi sendis min al vi, ke mi petu de vi la filinon, se ne... Se vi ekmemoros, kiom suferis tiu ĉi malfeliĉa patrino, trompe senigita je la infaneto tuj post ŝia naskiĝo, neniam vidinta ŝin, neniam karesinta... vi komprenos, ke ŝia deziro estas kontentiginda, ke mi postulas de vi ne troan oferon... Mi alte taksas vian kompaton al la ĵetita, senhelpa infaneto, mi genuiĝas antaŭ viaj kaloplenaj manoj, nutrintaj kaj edukintaj ŝin ne pro ia kontinda profito, sed nur pro amo. Mi dankas Providencon, kiu metis mian idon al tiaj bonaj homoj... Mi vidas, kiel vi ĉiuj amas ŝin, eĉ pli... Viajn zorgojn pri ŝi, kredis al mi, neniam forgesos mi aŭ la edzino, ni ne kutimis resti nedankemaj!... Nur, mi ripetis, konsolu la malsanan patrinon! Ŝi benos vin, ŝi rekompencos vin laŭ via plaĉo, ŝi avaros je nenio... Ŝi estas


```

preto

```

20

de la

fari

one

ank

— 6

— 1 —

—A

11.

čirk

late

٤

des.

1

eb/c

18

Kai

an

10

em

sex.

int

ne

ко

dec

30

on

ke

pi

10

ac

preta fordoni ĉion por feliĉo havi apud si siajn filinon !...

Unu momenton en la budo estis streĉita silento. Ĉiuj ion atendis responde je la flama parolo de la patro, ĉiuj, ŝajnis, eĉ kvazaŭ timis laŭte ekspiri, ekmoviĝi sur la loko por ne difekti impreson, paritan de la parolo, por ne rompi solenecon de la fatala minuto. Kaj subite, meze de la silento oni ekŭdis firman kaj trankvilan, sed ne laŭtan, voĉon de Ĵpato, turnitan al la knabino, kiu ankoraŭ staris apud li, amadmizante la portreton.

— Ĉu vi volas veturi al la panjo ?

— Ho, mi volas, tre volas... sed kiel vi restos sola ?

— Kion fari ?... Jam, videble, estas tia mia sorto...

— Mi vizitados vin... mi eĉ por unu minuto ne forgesos vin kaj la geavojn... — ŝi diris, delikate ĉirkaŭprenante la kolon de Ĵpato. Kaj post nelonge, sin turnante jam al la generalo, kiu kun batanta koro observis la scenon, ŝi aldonis kuraĝe: — Ĉu vi, paĉjo, ne malpermesos al mi tion ĉi ?

Tiu ĉi „paĉjo“, je unua fojo dirita de la filino, tiel impresis je la feliĉa generalo, ke li tuj, tute forgesinte pri sia alta rango, alkuris al ŝi, sidiĝis apud Ĵpato mem kaj, karesante la knabinon, diris:

— Jes, mi neniam malpermesos !... Mi mem kun vi kaj la panjo vizitados tiun ĉi bonan, ne forgesblan onklon Ĵpaton !

La manetoj de la knabino forlasis la maldikan, rejnoplenan, sunbruligitan kolon de Ĵpato kaj je unua fojo ĉirkaŭvolvis la kolon de la patro. Eksonis varma kiso kaj Ĵpato tuj eksentis akran doloron, kvazaŭ io deŝiriĝis de lia koro.

XII.

Nur post la noktomezo la feliĉa patro forlasis la budon. La tempo estis pasigita en vigla priparolado de la afero. Kvankam la geavoj estis surprizitaj, ekŭdinte la subitan konsenton de Ĵpato je la disiĝo, kvankam la disiĝo estis doloriga ankau por ili, ili ne protestis, decidinte, ke Ĵpato kaj sole li, kiu akceptis kaj edukis la senhejmulinon, rajtas disponi ŝin. La generalo ne volis prokrasti eĉ unu horon kaj rapidis sciigi al la edzino la ĝojon kaj prepari ŝin al venonta renkontiĝo kun la filino. Tuj la disiĝo estus tro malfacila ankau por la koroj, kiuj tiel amis ŝin, tial oni decidis, ke Angelina veturos post unu tago, akompanata de la baptopatro, ĉar Ĵpato ne povis sen speciala permeso foriĝi de la posteno por tiom malproksima vojaĝo. Por flegi la maljunulinon oni decidis inviti ŝiajn filinon. La generalo restigis sufiĉan monon por vojelspezoj kaj promesis, ke venos por la vojaĝontoj la sama vagoneto, ĉar li ne volis, ke la maljunulo kun la knabino piediru ĝis la stacio.

Antau tagmezo de la tago fiksita Angelina kaj Filip Vasilic jam estis tute pretaj por la vojaĝo. La knabino, restita je unu el siaj plej bonaj restaĵoj, senĉese elkuradis el la budo, fikse ri-

[Faint, illegible handwriting in French, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

XII

[Faint, illegible handwriting in French, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

gard
Filip
al la
dum
okaz
al 3e
la K
lame
valo
L
- L
K
- p
noj.
-
ciuy
L
kur
en
ape
ip
al la
-
-
L
-
am
ajr
pre
for
fa
m

gardis antaŭen kaj atente aŭskultis, senpacience atendente venon de la promesita vagoneto. Filip Vasiliĉ grave paŝetis tra la ĉambro, donante de tempo al tempo lastajn ordonojn kaj konsilojn al la filino kaj, ŝajne, jam je mila fojo pacience aŭskultante rememorigadon de la edzino, ke li dum la vojaĝo eĉ je unu paŝo ne foriru de la knabino, ke li sin gardu kontraŭ poŝtelistoj kaj neniam okaze restigu la knabinon, se la gepatroj renkontos ŝin ne sufiĉe amike, aŭ se ilia vivo ne plaĉos al ŝi. Ĵpato sidis hejme silente kaj zorgata kate-atente trarigardis en granda saxo „doton“ de la knabino - modestajn restaĵojn, helkolorajn kaptukojn, riŝtukojn, broditajn de ŝi mem, kaj rubandojn por harligo, timante, ke, pro tro rapida preparado, ne estu forgesita io, laŭ lia opinio, valora kaj necesa por la knabino.

La pordo ekknaris. Enkuris Angelina gaja, feliĉa.

- La vagoneto alproksimiĝas!... - ŝi vigle ekkriis. - Kie estas la baptopatro? Mi tuj diros al li.

Kaj ŝi jam rapide turniĝis por ekkuri, kiam Filip Vasiliĉ mem aperis en la budon.

- Pli baldaŭ, pli baldaŭ!... Ni malfruiĝos al la vagonaro! - ŝi ekkriis, ŝvingante per la manoj. - La vagoneto jam estas proksime.

- Antaŭe iru kaj petu benon de la baptopatrino... - serioztone tiu respondis. - Adiaŭ kun ĉiuj, kiu scias - eble vi ne vidos plu...

La knabino forkuris, anstataŭ ŝi en la budon eniris vagonetkondukistoj. Baldaŭ venis kun postplora vizaĝo la filino de Filip Vasiliĉ kaj post nelonge revenis ankaŭ Angelina. Ŝi tenis en la manoj negrandan ikoneton - la benon de la baptopatrino. Ŝajeco jam senpostsigne malaperis de ŝia vizaĝeto, ŝi mordpremis la supran lipeton, penante sin deteni de ploro.

Ĵpato prenis de la muro la ikonon, riŝis de ĝi polvon per pura riŝtuko kaj, alproksimiĝinte al la knabino, komencis kortuŝe per emociplena voĉo:

- Mi benas vin, mia karulino, per tiu sankta ikono...

- Genuiĝu, genuiĝu!... - ekflustris la onklino.

La knabino tuj genuiĝis, mallevinte la kapon.

- Mi benas vin, mia infano, al la nova vivo per tiu sama ikono, antaŭ kiu mi preĝis, kiam vi estis eta infano, antaŭ kiu mi instruis vin preĝi, antaŭ kiu mi elverŝis al la Sinjoro miajn ĝojojn kaj malĝojojn. Ke Li gardu vin kontraŭ ĉia malbono kaj konservu... Ne forgesu Lin, preĝu!... Li ankaŭ ne forlasos vin dum malfacilaj minutoj, neeviteblaj en nuna vivo!... Ne forgesu ankaŭ... min...

Li finis. Larmoj staris en liaj bonaj maljunulaj okuloj. Per la manoj tremantaj li trifoje faris krucosignon per la ikono super la kapo klinita de la knabino.

Poste same benis la knabinon per alia ikoneto la baptopatro. Poste ili ĉiuj preĝis kaj komenciĝis adiaŭo. Ĉiuj laŭte ploris, kisanter unu la alian, kaj la knabino ploregis, lastfoje

ĉirkaŭprenante Ĵpato.

Oni metis en la vagoneton vojsakojn, sidigis la knabinon kaj post ĉiuj rigle eniris ĝin Filip Vasilĉ. La vagonetkondukistoj ekturnis la tenilon, ekrapis la radoj, la vagoneto ekmovigis, ĉiam plirapidigante sian kuradon. Baldaŭ ĝi estis jam malproksime, apenaŭ estis ridebla Blanka tuketo, per kiu la knabino senĉese svingis adiaŭe, baldaŭ ĉio malaperis el la okuloj, sed Ĵpato ĉiam ankoraŭ staris senmove sur la sama loĥo kaj, kiel antaŭe, fikse rigardis en spacon.

— Adiaŭ, onklo Ĵpato, mi kuros al la patrino... vizitu nin... — diris la filino de Filip Vasilĉ kaj malrapide foriris hejmen, survoje riŝante la malsekajn okulojn.

Ĵpato restis sola. Ĵom da tempo li sidis sur la benko kontraŭ la budo, sed ekblovinta vento igis lin foriri hejmen. En la budo, ĵus li eniris en ĝin, ekblovis je li nekutima malple-neco kaj tombeja silento. Li balais la plankon, kolektis kaj kunligis en granda sako ĉiutagajn restaĵojn kaj ŝuojn, restintajn post la knabino, metis la sakon sub benkon kaj en-pensigis. Lin premegis sopiro, izoleco kaj silento. Li provis preĝi, sed ne povis — liaj pensoj estis nekonzcentrigeblaj. Malgaje li sidigis kaj, kunmetinte sur la brusto la manojn, mallevis la kapon. Se simila humoro okazus al li antaŭe, antaŭ du-tri tagoj, li genuig-us antaŭ la ikono kaj petus la knabinon legi akafiston, aŭ li aŭskultus ŝian nekomp-ar-eblan kaj neniam enuigan legadon de biografioj de sanktuloj, aŭ, fine, li irus al Filip Vasilĉ kaj tie forgesus sian sopiron en ia animsaviga pia konversacio, sed nun nek tio, nek la alia estis ebla.

— He, ili ĉiuj lasis min sola !... — li diris malgaje kaj enlitigis.

Longe li ne povis ekdormi, longe malgajaj pensoj ne forpeleble premegis lin, fine, la antaŭa sendorme-pasigita nokto montris sian influon kaj en la budo ekaŭdigis laŭta egalmexura spirado de la dormanto, interrompata de tempo al tempo de ankoraŭ pli laŭta ronkado.

Tu facile ekrapis je la pordo. Ĵpato ekzermis kaj malfermis la okulojn: en la ĉambro estis mallume. La ekrapo ripetigis. Li saltlevigis de sia malmola kuŝejo, ekbruligis la lamp-on kaj, malferminte la pordon, enlasis blankbarban maljunulon.

— Ĉu vi jam dormas? — demandis la enirinto, aĝable ridetante. — Kial vi tiel fikse rigar-das min, ĉu vi ne rekonis min?

— Mi rekonis, mi tiuj rekonis vin, avo Anton, — subite gaje ekparolis Ĵpato. — Senvestiĝu, sidigu, ripozu... Vi venis ĝustatempe. Dio mem sedis vin hodiaŭ al mi. Mi tute percas pro sopiro, mi ja orfigis... La filino... mia knabino...

— Ĉu io okazis? — kun miro demandis la avo, malrapide senvestigante kaj pendig-

ante
his o
Hay
inta
fotoj
Li
Aro
siloj
iris
- Ca
kue
igo h
ĵp
- Y
moj
ma
mo
me
igis
ciuj
me
jan
dis
la
por
ord
est
sole
ta
os
ni
kn
ri,

ante siajn restaĵojn. — Ho, Sinjoro!... Tamen vi, ŝajne, jam ploras?... Nu, rakontu, rakontu, kio okazis?..

Kaj Ĵpato tuj, ĝojiginte je la neatendita gasto, komencis sian longan rakonton pri la okazinta. La blankbarbulo atente aŭskultis lin, formetante de la piedoj siajn multepezajn led-botojn kaj restante anstataŭ ili vastajn kaj molajn feltbotojn de la mastro.

Li estis unu el tiuj pilgrimantoj, kiuj iufoje vizitis Ĵpaton kaj kies rakontojn li tiel ŝatis. Avro Anton estis saĝa maljunulo, kiu dum sia vivo multan vidis, multan spertis kaj liaj konsiloj ĉiam estis prudentaj kaj ĝustaj. Vizitante sanktajn lokojn, li laŭlonge kaj laŭlarĝe trairis tutan Rusujon, eĉ dufoje Dio indigis lin viziti la Sanktan Landon.

— Ĉu vi finis, mia animo? — la pilgrimanto demandis, levigante de tetrinkado, dum kiu li eldiris nenium vorton, ĵus Ĵpato kun nerva tremo de voĉo finis sian rakonton pri la disigiĝo kaj silentiĝis. — Do kial sopiri, kial tiel malĝoji?..

Ĵpato kun mizro ekrigardis la gaston.

— Vi ja dece plenumis vian taskon, via konscienco ja estas tranxvila, — li daŭrigis per entuziasmoplena voĉo, — do vi ĝoju kaj danku Dion, kiu helpis al vi. Pripensu bone la aferon, kio nun mankas al vi: la knabinon vi kreskigis per viaj propraj manoj, instruis ŝin je ĉio bona, altmorala kaj, ĉefe, vi ne forgesu tion, vi mem nerimarkeble, edukante ŝin, edukis ankaŭ vin mem, forĵetinte multajn viajn antaŭajn malbonajn kaj animpereigajn kutimojn kaj perfektigis spirite... Ĉu oni povas malĝoji je tio ĉi?... He, he, he! Tro memfidaj kaj memamaj estas ĉiuj ni surteranoj! Jen kie estas sekreto!... Ni tre ŝatas niajn virtojn, tro grandigas niajn meritojn... kaj ĵus fortuno turnos al ni sian dorson, ni jam perdis tutan nian kuraĝon, jam mallevis nian kapon... Sed vi, mia animo, rigardu la aferon alie, kristane. Neniu disputos pri tio, mi scias, multajn zorgojn, mizerojn kaj malĝojojn vi toleris, kreskigante la knabinon, sed ĉu ne Dio donis ŝin por tio al vi, ha?... Nu, se tiel, se Li donis, ĉu Li ne povis preni ŝin reen? Ĉu pli facile estus por vi, se ŝi mortus, — kaj en tio ĉi estus nenio miriga, neordinara. Ni vidas, ke suĉinfanoj mortas, kiel muŝoj aŭtune... Ni parolas pri tiuj infanoj, kiuj estas vartataj kaj mamnutrataj de patrinaj, kaj la via ne sciis eĉ tion... Jen, mia animo, konsolu vin tiamaniere kaj rezonadu, kiel pia Jobo: „Dio donis, Dio ankaŭ reprenis! Estu benata Lia sankta nomo!“ Nia intelekto estas tro neperfekta, tro limigita, ĝi neniam komprenos, neniam divenos Lian saĝegan Providencon, Liajn misterajn vojojn, per kiuj Li kondukas nin al bono, al nia propra bono! Vi bezonis je morala pliboniĝo, perfektiĝo, Dio donis al vi la knabinon, dank'al kiu vi akiris kun Lia helpo tion kaj la alian. Se Li nun reprenis ŝin de vi, tio signifas, mia animo, ke ŝi nun fariĝis superflua por vi, plu ne bezona por vi, ankaŭ

por
alvi
corte
to m
estici
Hu,
corle
nun
Ken
aliu
Ank
ki g
riel
kris
lio.
inf
sopa
la g
nig
K
is l
la i
kay
kie
de
ad
jus
rec
por

por ŝi... Tio signifas, ke vi ĝuste plenumis vian unuan destiron, ke nun la Sinjoro montras al vi alian, pluan vojon al la savo. Rigardu, vi jam estas maljuna, vi jam ne havas antaŭan korton kaj sanecon, tamen, se Dio ne reprenus de vi la knabino, vi devus ja ĝis via morto mem senelire vivi en via ludo por havi necesan perlaboradon... kaj propra oficservo vi estis senigita je eblo vizitadi Liajn sanktan templon, kio estas tiom necesa por animsano... Nu, liberiginte vin de zorgoj pri ŝi, Dio, eble, montras al vi, ke nun estas ĝustatempe por vi porlasi la servon kaj servi al ^{Li} ~~sin~~ alimaniere... Antaŭe vi estis kunligita, mallibera, - nun vi povas fari, kion vi volas, neniu ĝenos vin, neniu malhelpos... Kion vi bezonas?... Nenion, nur vojbastonon kaj panpecon. La unuan vi trovos sen peno en arbaro kaj la alian ĉiam donos al vi kristamantoj... ili, dank' al Dio, neniam mankis en nia lando... Ankaŭ tion pripensu, mia animo: Dio senigis la gepatrojn de la knabino je feliĉo eduki ~~ŝin~~ ŝin, ami kaj karesi. Ĉu ne signifas tio, ke Dio antaŭvidis, ke ili ne povscios eduki ŝin dece, kiel vi?... Kaj nun, kiam ŝi profunde enradikigis en sia animo kaj koro bonan komencon de la kristana religio, ne estas danĝeraj por ŝi eĉ delogoj, kiujn ŝi vidus en grandmondo, en la familio... kio antaŭe estus por ŝi pereiga. Neniu scias saĝegajn vojojn de Dio... Eble, ŝi volas, ke ŝi nun influu eĉ la gepatrojn kaj konvertu ilin de pereiga vojo, sur kiu ili staras!.. Jen, mia animo, ne sopiru plu, sed ĝoju je Dio... Mi scias, vi amis ŝin... nu, tio antaŭe estis necesa, nun amos ŝin la gepatroj... Via antaŭa amo jam estos superflua nun, ne bezona... Ŝi bezonos nun nur je viaj preĝoj! Jen, mia animo, kiel ni devas ĝuste, kristane rigardi la aferon...

Kaj longe, longe ankoraŭ similmaniere edifis la pilgrimanto Ĵpaton. Antaŭlonge ili finis la vespermanĝon kaj kuŝiĝis sur la varman fornego, antaŭlonge koku en bovinstalo de la baptano kantis, sciigante, ke venis la noktomezo, jam preterkuris la ludo, bruegante kaj skuante la teron, tri aŭ kvar ŝarĝragonaroj, sed el la buŝo de la pilgrimanto ankoraŭ, kiel antaŭe, flustre fluis, kiel el saniga fonto, saĝega parolo, kiu penetris ĝis la koro mem de Ĵpato, konsolante, plifaciligante kaj ĝojigante ĝin.

XIII.

Matene Ĵpato vekigis vigla kaj trankvila. De la antaŭa malĝojo kaj sopirado ne restis eĉ eta postsigno. Kun profundaj riverencoj kaj bondeziroj li akompanis la maljunulon el la ludo kaj kun luma, ^{serena} facila animo iris por kutima matena esplorado de la zelrojo.

Antaŭe tiu ĉi tasko ŝajnis al li enuiga kaj postulinta grandan streĉitecon de atento kaj portoj, je tiu ĉi pojo ĝi ŝajnis al li facila, agrabla promeno. Li finis la esploron, sidis dum

elkaj
on su
entro
aie
En l
-Ha,
ur vic
-Vid
s sup
-Vi p
uom
Ipa
kaj or
isto, r
-Bo
a baj
-Ho
por t
s m
re en
i, ba
idig
-M
l m
ne r
ijm
gon
Kaj
aj n
re k
ck
a e
is p
a a

elkaj minutoj sur rando de kruta fervoja surŝutaĵo kaj jam komencis pensi pri reveno hejmen, ki-
on subite li ekridis je io, leviĝis kaj rapide ekpaŝis laŭlonge de la reĵoj ne hejmen, sed en tute
 kontraŭa direkto - al la stacidomo. Ĝuste li senĉese ridetis feliĉe, manĝetis kaj duonvoĉe
 gaje interparolis kun si mem.

En la stacidomo li tuj vizitis la staciestron.

- Ha, Ĵpato!... - tiu ekkriis afable, ĵus la maljunulo eniris en la deĵorĉambron. - Kia feliĉo falis
 sur vian kapon!... Mi aŭdis, la generalo estas riĉeg - eg - a...

- Via moŝto, - Ĵpato interrompis lin, - eksigu min, mi petas!... Mi jam estas maljuna, mi serv-
 is sufiĉe, ke servu nun iu pli juna...

- Vi parolu la veron, mi scias, ne la maljureco, sed la neatendita riĉeco instigas vin al tio... Nu,
 kion da mono ŝutis al vi la bonfaranto? Ĉu unu milion da rubloj? Oni parolas...

Ĵpato silentis. La staciestro longe ankoraŭ moketis je li, enriante, tamen plenumis lian peton
 kaj ordonis transdoni la tutan havaĵon de la fervojo, kiun li havis en la budo, al nova juna gard-
 isto, venonta vespere.

- Bonan vesperon, baptanino! - gaje ridante, parolis vespere Ĵpato, enirinte en la domon de
 la baptano kun sakoj, kiuj enhavis lian mizeran havaĵon. - Ĉu vi sopiras je sia maljunulo?..

- Ho, mi sopiras, karulo, mi sopiras... Ĉu mi povas ne sopiri? Dum la tuta vivo ni neniam disiĝis
 por tia longa tempo... Mi tre bedaŭras lin, la roĵo estas tre longa, laciga... tute elturmentig-
 is mia maljunulo, sed ĉefe... ĉefe, mi sopiras je la knabino... Mi ploras senĉese pri ŝi... Jam plu
 ne enkuros ŝi, kiel antaŭe, ne eksonos plu ŝia voĉeto sonora... - la maljunulino ekploris. - Nu,
 i, baptano, kiel fartas?.. Ĉu vi ankau ploras senĉese? Sidiĝu, estu gasto... Ne ofte ja ni inter-
 idiĝas...

- Ne!... - gaje ekskuinte per la kapo, respondis Ĵpato. - Mi ne sopiras! Kion fari? Dio donis ŝin
 al mi, dio ankau reprenis, estu ŝia sankta volo!... Mi, baptanino, venis al vi ne gastu, sed loĝi,
 ne rifuziĝu akcepti min ĝis la reveno de la baptano. Mi hodiaŭ ekŝiĝis kaj ne ~~volas~~ havas plu
 ajmon. Nu, mia kunestado, mi esperas, ne tro ŝarĝos vin, eble, kun mi vi pli facile toleros la dis-
 ĝon...

Kaj ekloĝis Ĵpato ĉe la baptanino. Kaj miras ŝi, rigardante lian riglecon kaj gajecon neordinarajn
 kaj ne povas kompreni kaŭzon de ili. Ankaŭ la subita ekŝiĝo ne malmulte mirigis ŝin, tamen ŝi
 ne kuraĝis demandi lin pri tio, esperante, ke, kiam revenos la edzo, li mem ĉion rakontos al ili.
 Ektive, kune kun Ĵpato estis pli facile pasigadi longajn, lacigajn tagojn de la atendado de
 la edzo, kiuj ial tro longe ne revenis. Se ĉiam ne estus apud ŝi gaja Ĵpato, la maljunulino mort-
 is pro sopirado kaj malespero. Memafere, pasis jam unu semajno, estis proksima fino de
 la alia, kaj Filip Vasilĉ ne revenis, kvazaŭ li malaperis senpostsigne. Pasis tago post tago en

turme
nokto
Se
al la
ino tr
cion.
milic
sur k
sinjor
mat
ju
malg
ram
ed s
ajni
in d
trien
sur j
ten
ia t
ura
nte
pat
kar
- H
- B
rit
- S
- K
- s
- s
nat
lap

turmentiga, streĉita atendado, en diversaj eblaj kaj neeblaj supozoj farataj. La maljunulino dum noktoj vidis malbonajn sonĝojn, - vere, ŝi mortus, se ne estus apud ŝi ĵpato.

Sed nenio malbona okazis al Filip Vasilĉ. Li tre feliĉe plenumis sian taskon - prezentis la knabinon al la gepatroj, gastis ĉe ili, kiel plej kara parenca homo, tutan semajnon kaj, ekvidinte, ke la knabino trovis feliĉon neniam sonĝitan, restigis ŝin. Je la dekkvina tago post la disiĝo li revenis la station. Estis malfrua vespero kaj li prokrastis revenon hejmen, decidinte pasigi la nokton en la familio de la bofilo. Estis neeble preteriri la parencojn ne sciiginte ilin pri tio, kia feliĉo falis sur kapon de la knabino, kian gastamecon kaj amon, ĝis tiam ne viditajn, li trovis por si en sinjora domo de la generalo. Nur matene de la tago sekvinta, post kutima tetrinkado kaj matenmanĝo, li ekpaŝis malpacience al la hejmo.

Ju pli proksima estis la hejmo, ju pli baldaŭa fariĝis ĝojo de kunvidiĝo, des pli kreskis malpacienco de Filip Vasilĉ, des pli malfacila estis por liaj maljunaj piedoj la paŝado. Jam restis nur duonversto, post kelkaj paŝoj estos videbla la budo de ĵpato kaj la domo, sed sako post la dorso netolezeble premis kaj granda korbulo en la manoj, kiu en komenco fariĝis al li facila, dolorige eltiris liajn manojn. Li haltis por unu minuto, viŝis per tuko ŝviton de la vizaĝo kaj rice, per pli rapidaj paŝoj, ekiris. Jen estas la budo kaj la domo, mallarĝa trieto da fumo leviĝas al nuboj el la kamentubo, - gloro al tio, la hejmo estas tute proksima, nur je kelkaj paŝoj. Ekbruegis alproksimiĝanta pasaĝera vagonaro, elkuris el la budo ĵpato, atendis la manon kun la signalflageto. Rigardas lin la maljunulo kaj la koro ĝoje batas en lia brusto, kazaŭ ĝi volas elsalti for pro ĝojo. Li jam ne paŝas rapide me, kiel antaŭe, li jam kuras por pli baldaŭ ĉirkaŭpreni la baptanon. La vagonaro rapidege preterkuris, ĉirkaŭblovante lin per varma, naftodoranta malseka vaporo, li kuras kaj vidas, ke ĵpato... sed tiu ne estas ĵpato, sed iu nekonata. „Sinjoro, - pensas la maljunulo, - do kie estas ĵpato? Ĉu io malbona okazis al li? Ĉu li mortis, malsaniĝis pro la disiĝo?..”

— He, bonan tagon! - li krias, penante haltigi la nekonatulon, kiu rapidas en la budon.

— Bonan tagon, - tiu ankaŭ respondas, haltante kaj kun scivoleco rigardante la ŝarĝitan, vitkorritan piediranton.

— Sed kie estas la baptano?... Kio okazis al li?..

— Kia baptano?..

— Nu, tiu ĵpato, kiu...

— Mi ne scias... Kaj vi kiu estas?

— Mi estas la posedanto de jen tiu domo... - jam ne volonte, zorgatakte respondas la maljunulo kaj rapidas pluen. Kaj en lia kapo turnas maltranxvilaj pensoj kaj supozoj pri la baptano.

Fla
non k
filim
de la
- No
cirka
- M
- Tio
Anke
- Su
Rue
to ka
senfi
pelič
kunj
aven
- ...
amin
fojos
ori k
li b
esos
i pos
la s
re k
Dor
Se
iam
do,
apt
nat
coj
am
i. M

Flustrante preĝon, li transpaŝis la sojlon, senbrue formetis sur la plankon la ŝarĝon, faris krucosignon kaj per neaŭdeblaj paŝoj eniris la ĉambron de la edzino. Kia ĝojo! Ĉiuj - la edzino, ĵpato kaj la filino - estas tie. Ekauĉiĝis ekkrigj de miro, ĝojo, eksonis varmaj kisoj, ekbrilis la okuloj pro feliĉo de la kunvidiĝo.

- Nu, baptano, - parolas Filip Vasiliĉ, - via filino ordonis saluti vin, kisi... Ne sopiru je ŝi, ŝi estas ĉirkaŭita de neelparolebla feliĉo kaj amo...

- Mi nenion sopiras! - gaje respondas ĵpato. - Kial sopiri? Dio donis ŝin al mi, ankaŭ Dio...

- Tio ĉi estas ĝusta, baptano... Tamen mi supozis, ke vi turmentigās pro la disiĝo, enuas...

Ankaŭ la knabino supozis la saman, senĉese rememorante vin...

- Sufiĉe, baptano, pri la bagateloj! Rakontu, kiel oni renkontis vin, kiel ŝi restis...

Kun miro ekrigardis Filip Vasiliĉ la enigmoplene - feliĉan kaj tranxvilan vizaĝon de ĵpato kaj tamen nenion diris al li, nur facile ekskuis la ŝultrojn. Kaj el lia buŝo tuj ekfluis longa, senfina rakontado. Oni senĉese interrompis lin per entuziasmaj ekkrigj de miro, ravo kaj ĝojo, feliĉaj larmoj ne sekigis sur iliaj ne malpli feliĉe-kontentaj, tranxvilaj vizaĝoj, kiam li, kun propra, ŝajne, al sola li viveco kaj allogeco, detale kaj elokvente priskribis siajn neforgeseblajn aventurojn, impresojn kaj sentojn.

- ... La ĉambroj estas luksegaj, ĉie - geservistoj, lakeoj servemaj... Kaj la sinjorino estas tia bona animo, ke mi ne povas eĉ kompari ŝin kun iu... Se vi enuas pri la knabino, venu ĉi tien ĉiuj, ni tre ĝojos kaj la filino pli baldaŭ tranxviliĝos, al kutimiĝos al la nekutima medio, - ŝi parolis. Sed pri kio ajn ŝi ekparolus, ŝi nepre nevole en siaj pensoj transportiĝis al vi, baptano... „Ke li venu pli baldaŭ al ni, - ŝi parolis, - mi deziregas vidi lin... Mi mem flegos lin ĝis lia morto mem, karesos, kiel li vartis kaj karesis mian ĉarmantan knabinon!...” Multe da mono ŝi sendis... sed pri tio ĉi poste... Tia ĝojo, tia feliĉo, baptano!... Oktagojn mi pasigis en la domo, oni ne lasis min... La sinjorino mem kondukis min tra la ĉambroj, montris al mi mirindaĵojn... Manĝis mi kun la gesinjoroj, lakeoj stazis post mia dorso, servante al mi ankaŭ, kiel al ia sinjoro... Dormis mi en sinjora lanuga lito... Vere paradizo!...

Sed miro kaj surprizo de ĉiuj atingis plej altan gradon, kiam la maljunulo enportis en la ĉambron la sakon kaj korbon. Ĵus li malligis la sakon, oni ĉirkaŭis ĝin kaj, kun detenata spiro, eĉ ne povis diri ion. Ŝi estis plena da valoraj donacoj kaj memorajoj pri la knabino. Luksoj, aptukoj, kunvolvajoj da katurtoj, ŝtofoj plenigis la sakon. La maljunulo laŭvice elprenis malrapide unu donacon post la alia kaj klarigis ilian destinion. Por ĉiuj estis konvenaj donacoj, neniu forgesis la bona sinjorino. Kompreneble, pli valorajn donacojn ricevis la geavoj, tamen ilia filino kun la edzo kaj ĉiuj iliaj infanoj estis ankaŭ abunde provizitaj je donacoj. Post ĉio la avo elprenis de la fundo mem de la sako dikan novan grandlitere - presitan

malRompreuigo?
Eble senkomprene

psalmolibron kaj, respektige kisinte ĝin, metis sur breton apud la ikonoj. La knabino mem donacis ĝin al la baptopatro, kiu tre ŝatis tiun ĉi libron. Sola Ĵpato riceris nenion.

— Ne malĝoju, baptano, — konsolis lin la mastro, — oni intence sendis nenion al vi, ke vi mem pli baldaŭ venu tien kaj propramane ricevu indan rekompenson por ĉiuj viaj zorgoj, klopodoj.

Sed Ĵpato xvarau tute ne rimarkis, ke oni forgesis pri li. Li ĝojis pli ol ĉiuj, vidante kian ĝojon kaj plezuron al ĉiuj liveris li pro sia multjara sindonemeco al la knabino.

Poste oni malligis la korbon. Ĝi estis plen-plena da sirjoraj mangaĵoj. Kolbasoj, fiŝoj, fruktoj plenigis ĝin ĝis la randoj mem.

— Kaj nun, baptano, — diris Filip Vasilic, malligante la zonon kaj elprenante el la surbrustajo monujon, — vi ricevu la monon. Ducent rublojn sendis la sirjorino por viaj bezonoj kaj vojelspezoj.

Neniam tia monsumo estis en la manoj de Ĵpato. Li penege kalkulis la monon, ion konsideris dum unu minuto kaj, redonante al la baptano la duonon, diris:

— Sufiĉe por mi, baptano!.. Prenu, vi ja havas la familion, genebojn...

XIV.

Kvar noktojn kaj tri tagojn pasigis Ĵpato en vagonaro pli frue, ol atingis la abegon. Kun diversaj embarasoj, nur post longa vagado tra bruaj, nekonataj stratoj kaj trudma demandado de indiferecentaj kaj neparolmaj preteririntoj, fine, li trovis luksan masonitan domon de la generalo. Servosoldato, kiu malfermis la pordon, longe kun mizo kaj malkomprenigo rigardis lian pli ol modestan vestaĵon kaj ankoraŭ pli longe ne povis kompreni, kion bezonis la maljunulo.

— Al sirjoro generalo... al lia moŝto generala... Mia knabino Angelina estas lia filino... malkuraĝe balbutis Ĵpato, konfuzita de severa mieno kaj malĝentileco de la nekomprenema servisto.

Fine, oni enlasis lin en la vestiblon. Juna lakeo, en molaj ŝuoj kaj blankaj gantoj, akceptis ^(inta) lin tie, stis, rideble, pli komprenema. Li de unua vorto de Ĵpato komprenis la aferon, ĝentile sidigis lin sur kanapon kaj, kiel sago, malaperis, senbrue glitante laŭ molaj tapiŝoj. Ĵpato atendis longe. Baldaŭ lian akrasentan oreilon atingis konata sonora knabinvoĉo. Kaj pli frue, ol li povis ankoraŭ ion konsideri, li eksentis, kiel la konataj manetoj ĉirkaŭvolvis lian kolon. La knabino estis nereconebla en sia luksa punta vestaĵo kaj moda hararangĝo super la alta frunto, kiu antaŭe ŝirmis densaj bukloj. Ĝi estis ĉarma kaj bela, kiel unua maja floro kaj agrabla parfumodoro eligis el sennombraj faldetoj de la vestaĵo, aldonante tiun ĉi similecon. Lakeo serveme kaj singarde, kvazaŭ timante per ia sia nelerta movo maltranxviligi aŭ ĝeni la

ne: Rutine sel;

memkompreheble

gaston, formetis de Ĵpato polvoroxritan palton kaj la knabino, lumigita de felico kaj ĝojo, kondukis lin tra ĉambraro al la patrino.

Ses tagojn, kiel en sonĝo, pasigis Ĵpato en la familio de la generalo. Kvankam nenio mankis tie al li, kvankam oni rilatis al li plej amike, plej parente, li ekrenuis je kamparo, je bruantaj arbaroj, meze de kiuj li nasrigis kaj pasigis sian viron. Li malkaŝe sciigis al la sinjorino pri sia soĝiro, pri sia intenco pilgrimi kaj petis, ke oni ne detenu lin. Oni akceptis por Ĵpato novajn botojn, longan pilgrimrestadon, similan al tiu de monaĥoj kaj ledan sakon, provizis lin je tolaĵoj, manĝaĵoj kaj mono. Oni kore adiaŭis kun li, la knabino, kutime, ploris. La sinjorino petis persiste, ke li vizitu ilin kaj ne forgesu.

Tutan semajnon post tio Ĵpato pasigis ankoraŭ en la urbo, vizitante ticajn preĝejojn kaj monaĥejojn kaj senfine ekplaĉis al li solenaj diservoj, kiujn malofte li ĉeestis antaŭe, kaj tute kore li dankis la Sinjoron, kiu montris al li la savigan vojon. En la lasta tago de sia estado en la urbo li konatigis kun unu pilgrimanto, kiu piedire migris en Novan Jerusalemon^{x)}, kaj petis lin Ĵpato, ke li permesu akompani lin. Ĝi ekiris kune kaj poste, migrante de unu sankta loko al la alia, jam ne disigis ĝis morto mem de la pilgrimanto.

Senĉese laŭdante Dion, Ĵpato jen kun akompanantoj, jen sola vizitis Solovki-on^{xx)}, Valaĉam-on kaj je la tria jaro de sia pilgrimado entreprenis, fine, longan vojaĝon en malproksiman Sanktan Landon, kien delonge jam logis lin lia koro.

Kiel decis, li venis tien ĝuste antaŭ Pasko kaj indiĝis renkonti la feston apud la Ĉerko de la Sinjoro. Ĝeniun sanktan lokon, tiel aŭ alie kunligitan kun la surtera vivo de Kristo, li preterlasis, ĉie pentante, preĝante pri bonfazemuloj kaj, ĉefe, pri la knabino. Ĉu nekutima returna marvojaĝo laciga tiel influis lin, ĉu kaŭzo de tio estis lia kaduka aĝo, li revenis en la parentcan landon malsaneta kaj senfortiĝinta. Oni proponis al li ankoraŭ vojaĝi al Bazi^{xxi)} por riverenci al tiea fama sanktulo, sed li rifuzigis, kvankam la propono estis tre alloga: io nekomprenebla nun revenkeble logis lin en la urbon por ekvidi ankoraŭ unufoje la knabino. Kaj post longa piedirado li, fine, atingis la celon.

Nun li ne devis longe klarigi al pordisto, kiu li estas kaj kion li deziras, oni enlasis lin en malhelpe. Tuj, kiel antaŭe, oni sidigis lin kaj raportis al la gesinjoroj. Kiel antaŭe, kuris al li en la vestiblon la knabino; kiel antaŭe, ŝi apable kaj ĝoje renkontis lin, ĉirkaŭprenante kaj supersutante perkisoj. Kvankam de unua rigardo Ĵpato estis nereconebla en sia malpura flikita restaĵo kaj truharaj botoj, kvankam lia barbo kaj longaj haroj tute grizigis, lia koro taj ĝoje ekbatis, ĵus ŝi ĵetis al li sian rigardon. Sed Ĵpato neniam rekonus ŝin, se ĉe aliaj kondiĉoj renkontus ie aliloke sian antaŭan etulinon — „filinon“. Nek ŝia aspek-

x) Monaĥejo proksime de Moskva, en kiu Patriarko Nikon konstruis multajn preĝejojn kaj cel., tre similajn je tiuj de Jerusalemo. xx) Fama rusa monaĥejo en la Blarika maro. xxx) Urbo en ŝtato, en kiu estas sanktaj restaĵoj de S. Nikolao, kien tre ardoras rusaj kristanoj.

to, nek teniĝo, nek, fine, parolmaniero estis antaŭaj; la antaŭa restis nur boneco kaj kortuŝa amo al li-maljunulo.

Je tiu ĉi fojo la tuta familio akceptis ĵpaton kun ia neordinara, neklarigebla ĝojo. Longe miris Ĵpato, kion ĝi porus signifi, nur respere de unu tago, kiam la belvestita knabino enkondukis lin je la mano en lukse mebligitan kaj lumigitan gasteĉambron, ĉio klarigis.

— Jen, avo Ĵpato, estas la fianĉo de via „filino“, — diris la generaledzino, prezentante al li belstaturan, altkreskan junan oficiron, — ili fianĉiĝis delonge, delonge ili geedziĝus, se la knabino ne prokrastus ĉiam de tago al tago la geedziĝon, antaŭsentante vian baldaŭan revenon kaj ne dezirante fari tian paŝon sen via konsento kaj beno. Ĉu plaĉas al vi la fianĉo?..

Maljuna Ĵpato estis surprizita kaj kortuŝita ĝis larmoj. Longe li staris, fikse rigardante jen la knabinon, jen la fianĉon, ne trovante konvenajn vortojn. Fine, lia maljuna griza kapo ekskuiĝis, la manoj ekternis kaj tra larmoj li diris:

— Pli konvenan fianĉon — bravulon estas neeble trovi por mia amata knabino, estu kun ili beno de Dio...

La edziĝofesteno oni decidis aranĝi post kelkaj tagoj. La fianĉo ĉiutage vizitadis la fianĉinon kaj ŝatis pasigi vesperojn en ĉeesto de Ĵpato. La knabino ne silentiĝante ĝoje labilis, rememorante, kiel ion parencan, nedisigebla de ŝia ekzistaĵo mem, sian iaman vivon en la fervoja budo, renkontadon de pasaĝervagonaroj, enigmoplenan brekadon de la arbaro, starinta je ambaŭ flankoj de la relojo kaj senĉesan vibrantan rumadon de telegrafadenoj. Kaj aŭskultante ŝin, Ĵpato milde ridetis, jese balancante per la kapo, — ĉu la rememoroj estis ankaŭ tiel proksimaj kaj karaj al lia koro? Ofte, laŭ deziro de la gefianĉoj, dum tutaj horoj Ĵpato kun sinforĝesiĝo rakontis al ili siajn impresojn de la pilgrimado, jen simple, tamen alt-poetike priskribante belecon de fremda naturo, jen nezimarbeble enigante en iliajn junajn resonemajn korojn siajn sanktajn travivaĵoj dum vizitado de neforgeblaj sanktaj lokoj. La gejunuloj aŭskultis silente kaj nur multesignife interŝanĝis okulsignojn, kiam la inspirplena parolo de la maljunulo atingis entuziasmon.

La edziĝofesteno ĉeestis multaj ordenitaj altranguloj, lukse-ornamitaj kaj riĉe vestitaj fraŭlinoj kaj sinjorinoj; granda salono en la domo de la generalo estis plen-plena da gastoj. Kaj meze de orbroditaj uniformoj de sinjoroj, de luksaj kostumoj de sinjorinoj agrable eliĝis modesta figuro de la ĝrizhara pilgrimanto en nova, ĵus kudrita longa vestaĵo. Ĉiuj, sciante jam la pasintaĵon de la maljunulo kaj lian pro-

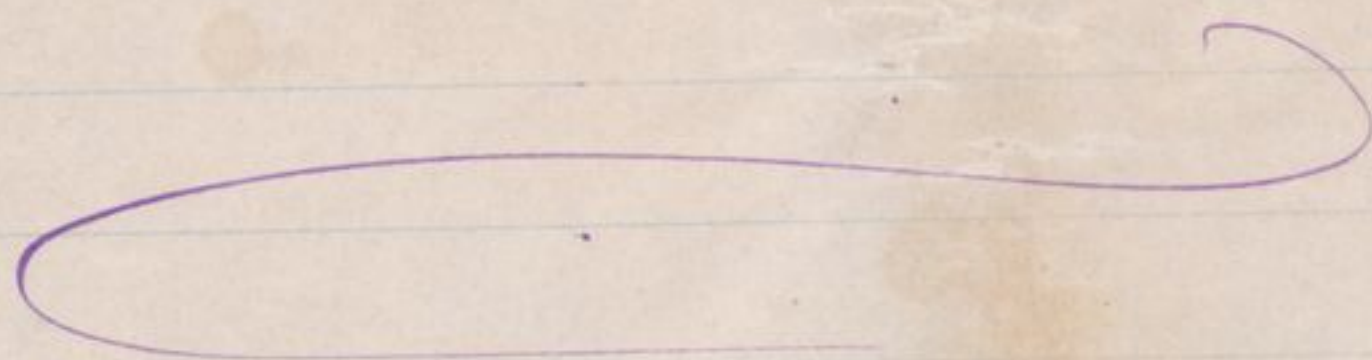
ksim
H
la pl
K
gast
kalog
detc.

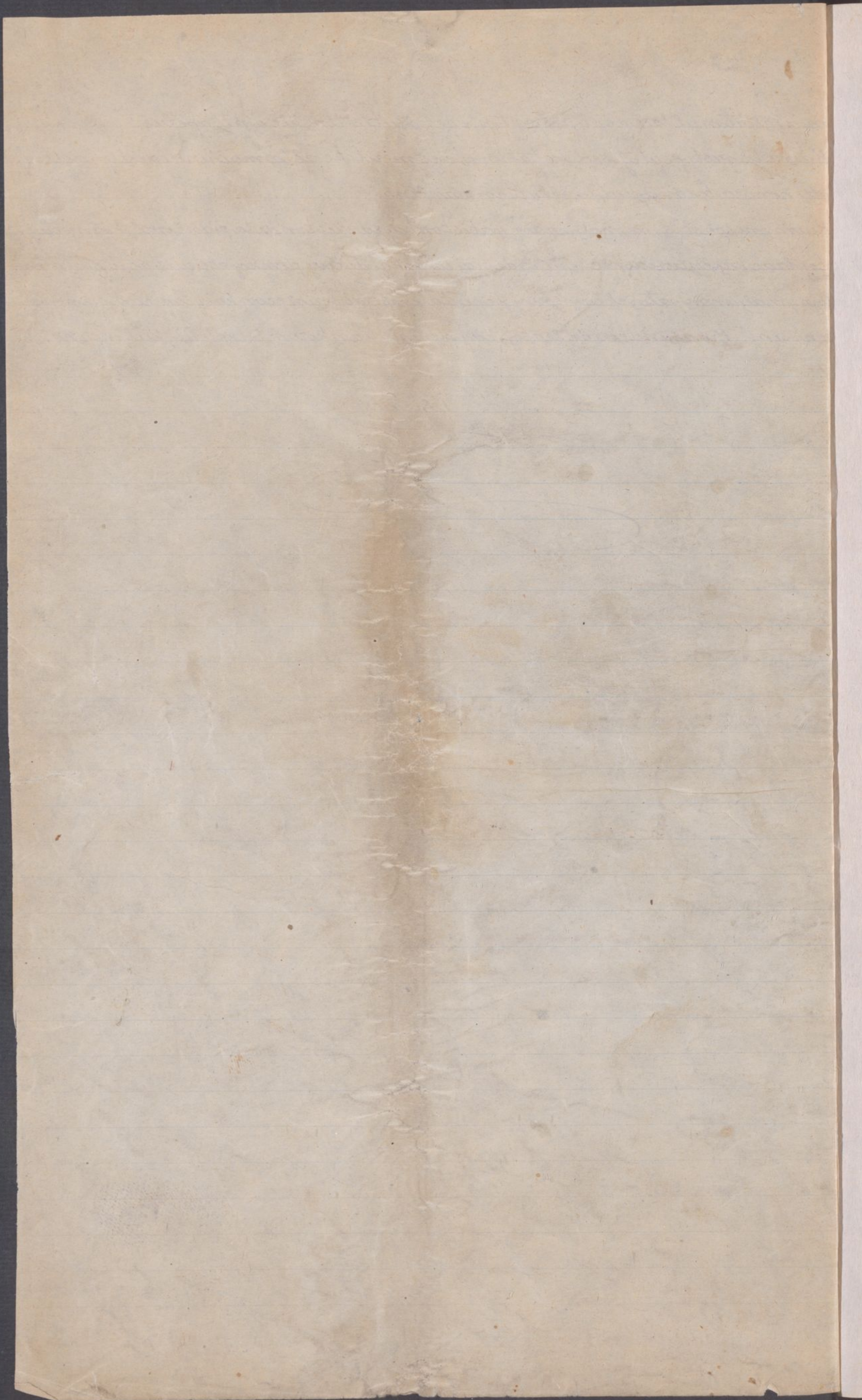
siman rilaton al la soleno, respektoplene salutis lin, kie ajn li aperus.

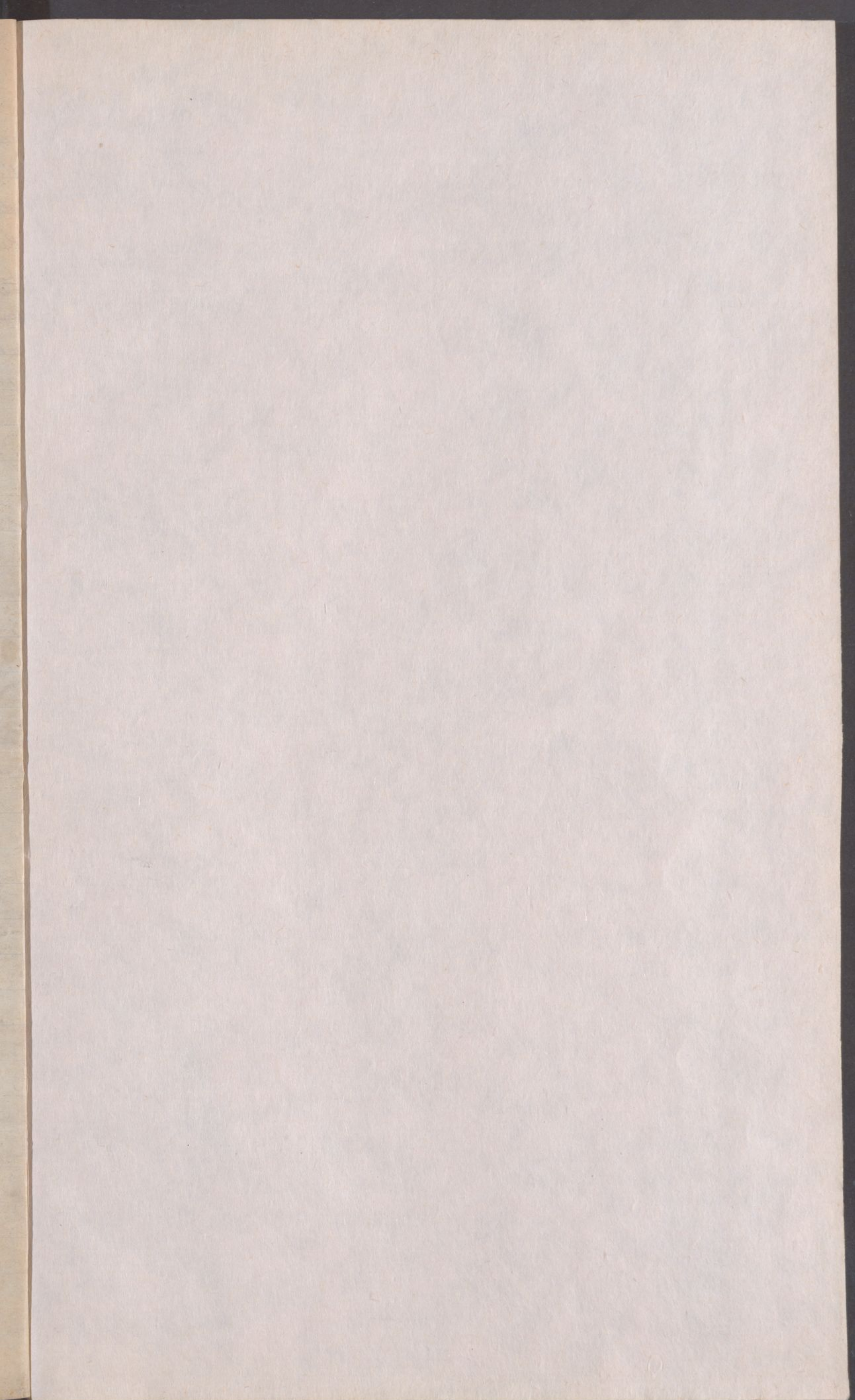
Kiam la gastoj sidigis al la tablo, plene meritite al la maljunulo estis lasita la plej honora loko - apud la belulino-fianĉino.

Kiam oni toastis „la maljunan artiston kaj edukiston de la fianĉino“, kiam ĉiuj gastoj brue kaj entuziasme leviĝis de siaj lokoj kaj de ĉiuj flankoj etendis al li siajn pokalojn, maljuna ĵpato, el ĉiuj fortoj perinta konservi seriozecon kaj gravecon, ne povis deteni sin... Pro abundeco de sentoj, kiuj plenigis lian koron, li esploris, kiel infano.

i. Ŝirjaev

BUCHBINDEREI
FELIX PROUZA
NCHF. PETER GRÜNAUER
1090 WIEN, BERGG. 4/1A
TEL. 34 67 132